TÜSTAV
ARŞİVİ
Bağışı

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda

Haftalık Siyasi Gazete

Gerçek

SAYI: 179
7 TEMMUZ 1980
PAZARTESİ
15 LİRA

Hükümeti Ecevit'in korktuğu kitlelelerin mücadelesi düşürecektir

«AP'yi düşürüp AP ile iktidar olmak» politikası geri tepti

- İktidarı, Ecevit'in iflâs etmiş ve AP gericiliğine teslim olmuş politikaları değil, yığınların örgütlü ortak demokrasi hareketi yıkacaktır.
- Ecevit, kendi solundaki güçlere karşı tekellerin ve gericiliğin safında yeralmış, işçi ve emekçi sınıf hareketini pasifize etmek için çalışmıştı.
- CHP'yi muhalefet etmekten alıkoyan MSP'nin «ciddiyetsizliği» ve kararsızlığı değil, iktidarda ve muhalefette, kendisinin izlediği politikalardır.
- CHP'nin yanlış politikaları, Demirel iktidarına halk düşmanı uygulamalarında güç kazandırmakta MHP'nin cinayet şebekelerine cüret vermektedir.

CHP, gensorunun başarısız kalmasından MSP'yi sorumlu görüyor. Demirel, Ecevit'in girişimini, kendisi için yeniden güç toplama fırsatı olarak kullanmayı deniyor. MSP, uzlaşma kapılarının kapanmadığını ima edip karşıtlarını oyalarken, MHP yandaşı faşist cani sürüleri, ülkenin dört bir yanında, daha büyük bir iştahla kan dökmeye devam ediyorlar. Tekelci sermaye çevrelerinde, «bize, milletimize, devletimize geçmiş olsun!» mutluluğu yaşanıyor. Gericilik, 1981 seçimlerine kadar soluk aldığını ummanın rahatlığı içinde, halka karşı yeni sal-

Devamı s. 7, sü. 5'de

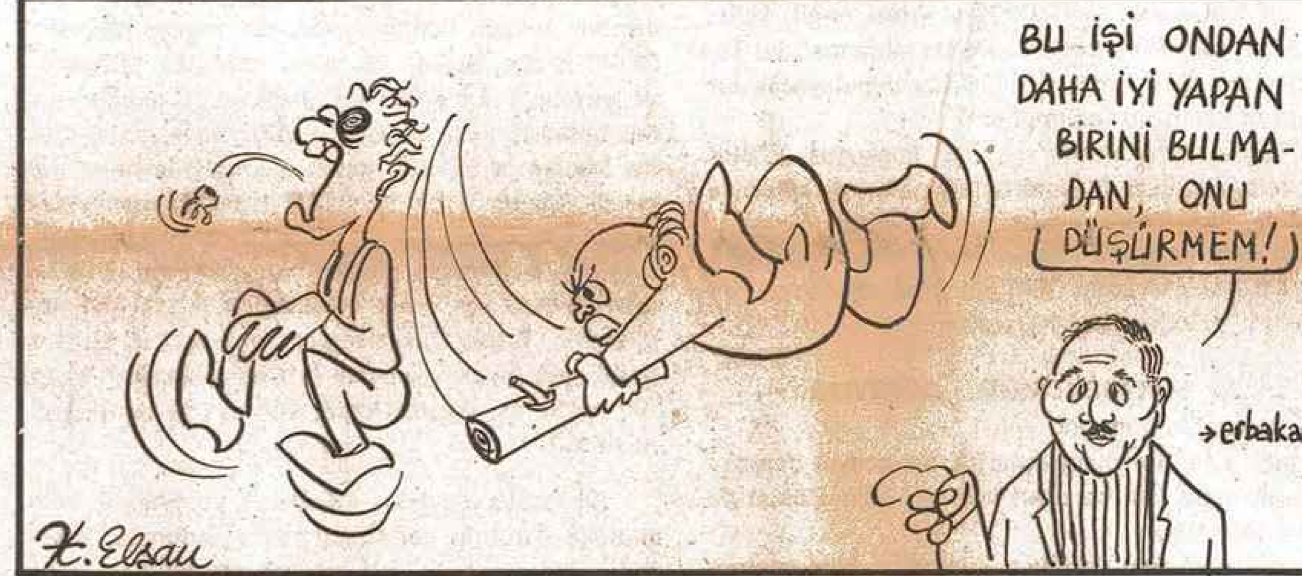
«Erbakan Başbakan!» ... Başbakan Demirel!

MSP lideri Erbakan hükümeti düşürmek için önceki desteğini çekip de ardından kendisi anlaşılan başbakan olmaya heveslenince, bu defa işler tersine döndü ve düşürmek için yola çıktığı Demirel yine başbakan kaldı!

Erbakan başbakan olamaz diye tutturanlardan elbette değiliz. Erbakan'ın başbakanlığına duyulan hayli yaygın ve kesinlikle anti-demokratik alerjinin nerden, niçin kaynaklandığını bilmek de pek o kadar zor değil. Cüneyt Arcayürek, Tekin Erer, H. Çelebi gibi zehir gazetecilerin bu konuda yazdıklarına, getirdikleri gerekçelere bakmak yeter!

Ne var ki, 210'a ya da 190'a yakın milletvekili olan

Devamı s. 7, sü. 3'de

Gerçek Durum

Gensoru ve Sonrası

Ecevit'in gensorusu, başarılı olamadı. CHP kanadı, şimdi buna gerekçeler bulmakla meşgul. Kimilerine göre «zamanı iyi seçilmediğinden», kimilerine göre de, «MSP'nin ciddiyetsizliğinden» ötürü bu sonuca varıldı.

Halbuki sonucu belirleyen, CHP'nin hangi amaçlar için yola çıktığıdır. Bu nedenle, «kabahatin büyüğü» CHP'nin kendisinde ve politikalarında aranmalıdır.

CHP neyin muhalefetini yapmaktadır ve kime karşı muhalefet yürütmektedir?

Ecevit'in ileri sürdüğü ve hâlâ daha savunmaya devam ettiği «onarım hükümeti», AP'yi de kapsayan gerici bir hükümet modelidir. AP'yi ortaklığa çağıran bir politikayla yola çıkıldığı için, AP hükümetini düşürme girişimi, daha baştan kendini mahkum etmiş demektir. Öte yandan CHP, neyi «onarmak» niyetindedir?

Kapitalizmi!

Halbuki, Ecevit'in «onarmayı» amaçladığı düzen, Demirel'in yönlendiriciliğinde ve son sekiz aylık dönemde, emekçi yığınları perişan etmiştir. Kimsenin can güvenliği kalmamıştır ve iktidarın kanatları altında büyüyen, plânlı faşist terör yüzünden kalmamıştır. Faşizm işbirlikçisi AP gericiliğini iktidar ortaklığına çağıran bir politika ile AP hükümetini devirme niyetinin ciddiye alınmayacağı açıktır. Ciddiye alınsa bile, sonucun değişmeyeceği bilinir.

Düzene muhalefet edemeyen CHP, parlamento içinde de ciddî bir siyasî muhalefet değildir. Sadece, AP ile ortak olmak için, AP azınlık iktidarına karşıdır. Bu ise, klasik anlamda siyasal muhalefet, hele sosyal muhalefet, hiç değildir. Dolayısıyla kitleleri inandırması, yanına alması olanağı yoktur.

CHP'nin bu temel politik zaafları, parlamentonun bu en büyük partisini, AP'nin sekiz aylık tahribatları karşısında, eli kolu bağlı duruma düşürmüştür. Ecevit, aylar boyu süren suskunluğunu, AP iktidarının işini kolaylaştıran vurdumduymazlığını kitlelere açıklayamaz. MSP'nin yapay muhalefetini kendisi için siyasal prestij haline dönüştürmek istemesini, ama yaya kalmasını da açıklayamaz. Bu nedenle, «başkalarını» suçlaması, yenilginin sebeplerini kendi dışında araması, dahası, bu sonucu doğuran politikalarında ısrar ederek «onarım hükümeti» edebiyatını sürdürmesi, ibretle izlenmektedir.

CHP'nin, AP ile bir ortak koalisyon hükümetini ısrarla savunmasının, bu konuda, politikalarından, reformist ideolojisinden ve örgütsel çıkarlarından hovardaca ödünler veriyor olmasının ortaya çıkardığı bir başka handikap daha vardır. Faşizm işbirlikçiliğinde derinlemesine batağa saplanan AP ile, bir burjuva koalisyonda birlikte olmak demek, CHP için, burjuva demokratik iddialarını terketmek, siyasî gericiliğe iyiden iyiye teslim olmak anlamına gelmektedir. Bu yanıyla da

Devamı s. 7, sü. 7'de

Katmerli Eleme!

ÜSS artık iki kademeli

- Yeni sisteme göre birinci kademede sınava girenlerin üçte ikisi elenecek, geriye kalanlar ikinci bir sınavla yüksek öğrenim kurumlarına yerleştirilecek.
- Sınav giriş ücreti 500 liradan 1200 TL. ya yükseltildi. İkinci sınava girenlerden de ayrıca bir ücret alınacak.

Yüksek Öğrenim camiesının «güzide» temsilcilerinden oluşan Üniversitelerarası Kurul, geçtiğimiz günlerde Uludağ'da kampa çekildi. Ve öğrenci gençliğin en yakıcı sorunlarından biri olan yüksek öğrenime giriş üzerine ne denli duyarlı olduğunu bir

Devamı s. 7, sü. 3'de

ÜNİVERSİTE

DİSK 7. Genel Kurulu'ndan çıkan sonuçlar

- DİSK 7. Genel Kurulu sosyal demokrat merkezin işçi hareketini pasifize etme girişimlerine karşı gereken dinamizmi ve tepkiyi gösteremedi.
- Baştürk yönetimi «uzlaşma» pahasına, CHP'nin hesaplarına teslim olmaktan kurtulamazken, Birlik Dayanışmacılar, «yönetim hesabı» uğruna CHP'nin işini kolaylaştırdılar.
- Kongre, hiç bir karar almadan dağıldı. Halbuki kongre kararları, örgüt yönetimi için her zaman yol gösterici ve bağlayıcı olmuştur. Bu nedenle DİSK yönetimi, yeni bir perspektife sahip olamamıştır.
- Burjuvazi DİSK'in birliğine zarar verecek «gelişme'er» umarken, sayıları 11 olan, ama toplam üye sayısı on bini ve delege sayısı yirmiyi geçmeyen küçük bazı sendikaların sorumsuz yöneticilerinin «çıkışından» başka yem bulamadı.

(Kongre'nin geniş haber ve yorumunu 5. sayfamızda yayınlıyoruz.)

F. ALMANYA'DA GİESSEN TOPLANTISINDA KONUŞAN KAÇMAZ:

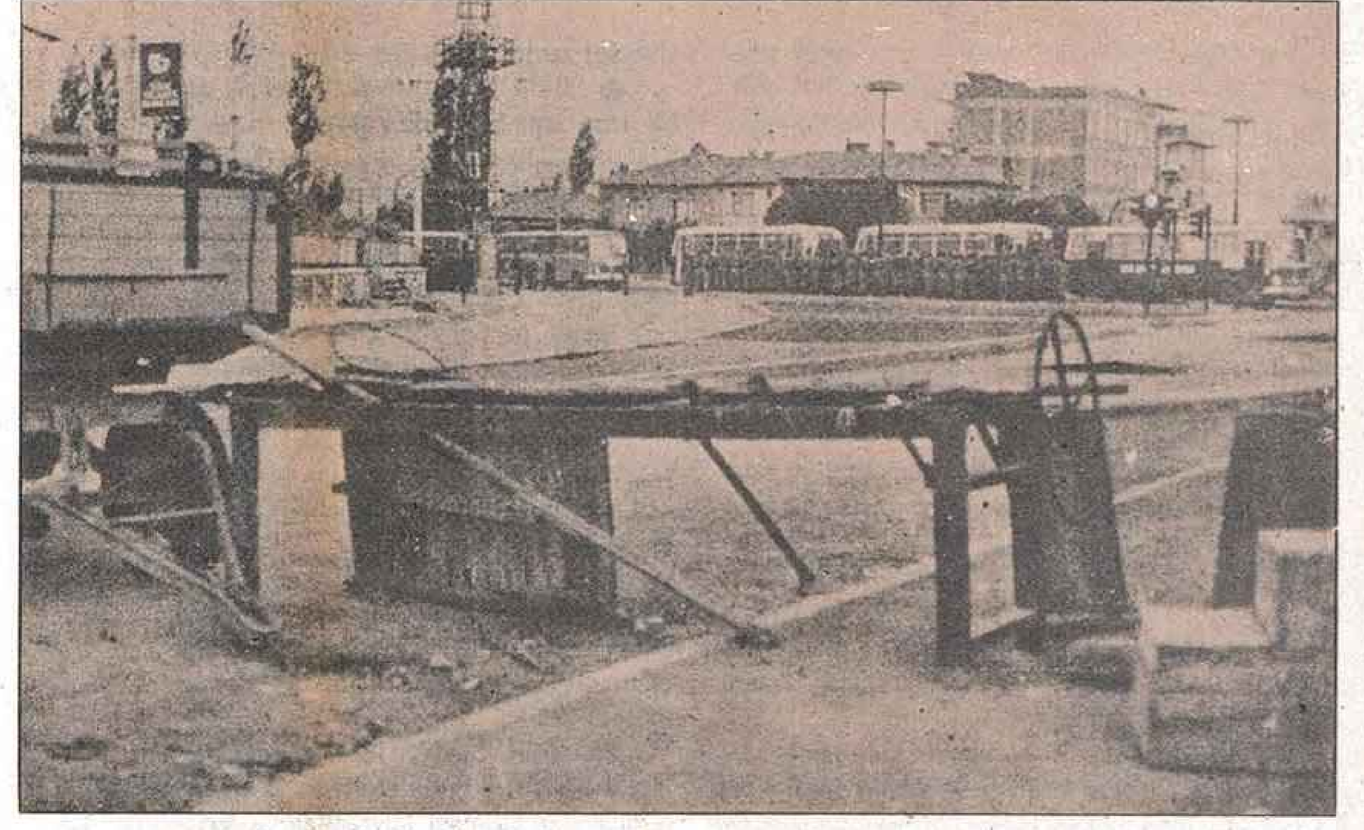
«Türkiye'deki mücadeleye katkıda bulunmak sizin de görevinizdir»

YAZISI 3. SAYFAMIZDA

WDR FRANKFURT RADYOSU, TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİ'Sİ GENEL BAŞKANI AHMET KAÇMAZ'LA, TÜRKİYE'DEKİ SİYASAL DURUM VE ALMANYA'DA ÇALIŞAN İŞÇİLERİMİZ KONUSUNDA BİR RÖPORTAJ YAPTI.

(Tam metni 3. sayfamızda)

MHP, «güvenoyu»ndan sonra saldırılarını iki kat arttırdı

Çorum'da faşist katil sürülerine karşı halk kendini korumaya çalışıyor.

- MHP'li faşistler ve kolluk kuvvetleri içindeki uzantıları, AP'nin güven oyu almasıyla birlikte saldırılarını artırdılar.
- Çorum - Sivas - Ordu - Amasya ve daha bir çok ilde, örgütlü kitle katliamları iktidarın yardımıyla sahneye konuyor.

AP iktidarının güven oyu alması faşistleri çok sevindirdi. Sevindirmekle kalmadı. Saldırılarını artırmak, daha çok kan dökmek ve halkı sindirmek için, güven oyunu «kendilerine verilmiş» gibi kabul ederek «işe» koyuldular.

Çorum'da olgunlaştırdıkları şartları ve araçları şimdi kesin saldırı için kullanıyorlar. Vali, emniyet müdürü, polislerin çoğunluğu ve kolluk kuvvetlerinin bil cümlesi onları destekledikten, iktida onları «devlete yardım-

Devamı s. 7, sü. 1'de

Patronlar iktidardan kamçı istiyor

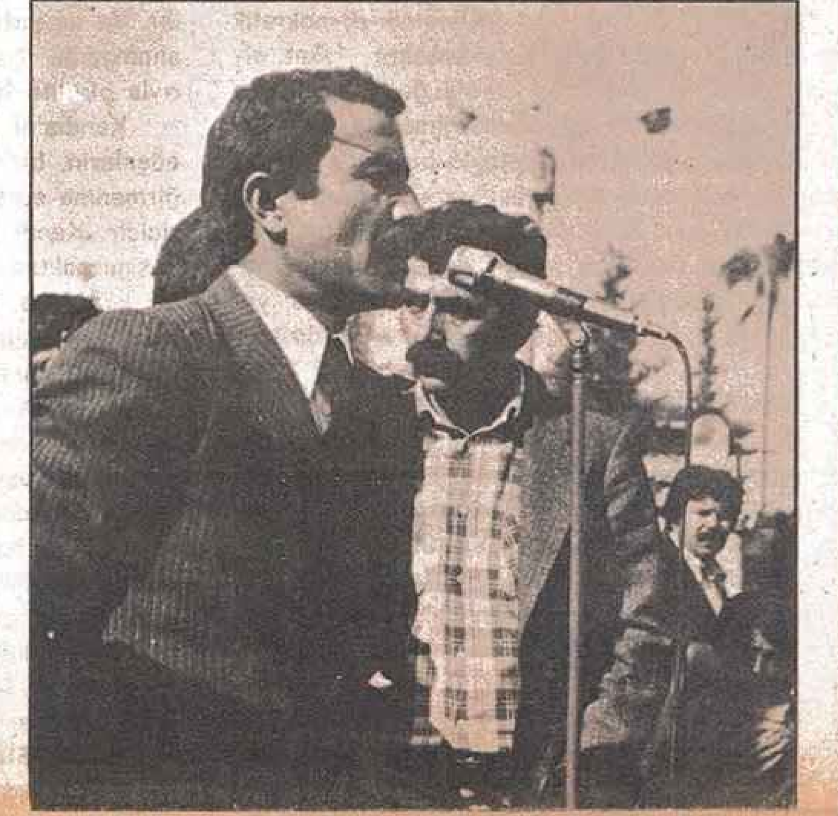
- TÜSİAD birçok fabrikada devam eden grev durumunun çözülmesini talep ediyor.

Demirel hükümetinin güvenoyu almasından sonra daha da şımaran tekelci sermaye sözcüleri emekçi kitleler üzerindeki kamçının arttırılmasını talep ediyorlar.

Türk Sanayici ve İşadamları Derneği Genel Başkanı ile İstanbul Sanayi ve Ticaret Odası başkanları ortak bir açıklama yaptılar. Tekelcilerin temsilcileri hükümetten birçok fabrikada devam eden grevlerin çözülmesini istediler.

Bu istek işçilerin işverenlerin öngörecekleri ücretlerle çalışmaya devlet gücüyle

Devamı s. 7, sü. 2'de

Veli Gürcan bir Parti mitinginde konuşurken.

Veli Gürcan tahliye oldu

Hakkında açılan bir davada bulunmak için gittiği mahkemece, önceden verilmiş bir gıyabi tevkif kararına dayanılarak tutuklanan Veli Gürcan, 19 gün tutuklu kaldıktan sonra çıkarıldığı ilk duruşmada tahliye edildi. Aynı mahkeme. Veli Gürcan hakkında açmış bulunduğu bir başka davadan ötürü de beraat kararı verdi. Veli Gürcan hakkında açılan her iki dava, Parti toplantılarında yaptığı konuşmalarda komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle ve 142. maddeye dayandırılarak açılmıştı. Duruşmalarda Veli Gürcan'ı Türk Hukuk Kurumu İkinci Başkanı Av. Halit Çelenk'le birlikte, Av. Akay Sayılır ve Av. Mehmet Öztürk savundular.

DİSK Genel Kurulu'nun Düşündürdükleri

YAZISI 2. SAYFAMIZDA

Demokrasi güçleri grevcilerin yanındadır

Grevci işçiler sonuna kadar kararlıdır

Tekelci burjuvazinin işçi sınıfının ve emekçi halk güçlerinin ekonomik demokratik haklarını yoketmek işçileri uysal köleler durumuna getirmek istemesi, iş

Devamı s. 7, sü. 6'da

MADALYA!

ABD Senatosu, Olimpiyatlara katılmasını yasakladıkları altıyüzelli sporcuya altın madalya verilmesini kararlaştırmış. Bu büyük bir haksızlık ve kayırma olacaktır. Bizde de bu madalyaya lâyık olanlar vardır. ABD Senatosu, Amerika'ya sadakatin örneği olarak Olimpiyatlara katılmayan «bizimkileri» de madalya ile taltif etmelidir.

DİSK 7. Genel Kurulu'ndan çıkan sonuçlar

Mehmet DİZDAR

Yedi gün süren DİSK genel kurulu gerek topyekûn işçi sınıfı mücadelesinin, gerekse ileri sendikal hareketin karşı karşıya bulunduğu sorunlara çözüm getiremeden, hatta bu sorunlara yenilerini ekleyerek sona erdi.

Bu yazımızda 7 nci Genel Kurulun toplu bir değerlendirmesine girmeden önce, DİSK konusunda uzun yıllardır yaptığımız ve bu genel kurul öncesinde de döne döne tekrarladığımız bazı temel noktaların altını bir kez daha çizmek istiyoruz.

DİSK'in SORUNU SİYASALDIR

Başından beri belirttiğimiz gibi, DİSK'in esas zaafı siyasal sorunda düğümlenmektedir. Bu gerçeklik tüm sosyalist siyasal güçlerin bilincine kazınmadıkça ve çözüm siyasal temelde bilimsel ilkelere ve işçi sınıfının siyasal bağımsızlığına uygun bir şekilde aranmadıkça, ileri sendikal mücadele açısından da yol almak ve kalıcı başarılara ulaşmak mümkün olmayacaktır.

● Bu nedenle, DİSK'e dönük değerlendirmeleri yaparken, konuyu DİSK'in ekonomik-demokratik mücadeledeki yeterlilikleri ve yetersizlikleri noktasına hapsetmek, görünüşte genel bir doğruyu ele almak biçiminde yansısa bile, öz olarak böyle bir yaklaşım, bir illüzyondan (yanılsamadan) ve mekanizm'den öteye gidemez. «DİSK madem ki bir sendikal kuruluştur, şu halde DİSK'in değerlendirilmesi de sadece ekonomik-demokratik planda yapılmalıdır» diyen bir anlayış, işçi sısınıfının mücadelesinin siyasal olduğu konusundaki ana bilimsel ilkeyi yok sayan, iktidar mücadelesini önemsemeyen bir ekonomist anlayışa düşmek olur.

● DİSK elbette bir ekonomik-demokratik işçi örgütü olarak değerlendirilecektir, fakat siyasal mücadelenin belirleyici olduğu gerçeğinden hareketle, DİSK'in değerlendirilmesi, sendikal mücadelenin siyasal mücadeleyle bağlantısı temelinde ele alınacaktır. Bu yapılmazsa, sorun DİSK'in ve bağlı sendikaların toplu sözleşmelerde saat ücretine kaç lira zam aldığı, grev fonlarının yeterli olup olmadığı gibi noktalara indirgenmiş, yani ekonomist ve reformist konumlara kaydırılmış olur.

DİSK'TE ÜÇ ANA SİYASAL ZAAF

● Şu halde DİSK genel kuruluna dönük değerlendirmelerimiz de kuşkusuz ki siyasal zeminde olacaktır. Aynı şekilde Kongrede çok lafı edilen «birlik» meselesinin, yani DİSK'in birliği sorununun da özü gene siyaset noktasında düğümlenmektedir. Siyasal bakımdan halen Konfederasyon içinde göze çarpan belli başlı üç zaaf noktası gözlenmenteydi:

● DİSK'in içinde sosyal demokrat politik merkezin bölücü ve işçi sınıfına düşmanlık güdücü gayretleri vardır. DİSK'de şu anda esas tehlike, bir burjuva merkezini oluşturan sosyal demokrat politik kurmayların çeşitli planları ve niyetleridir. Bu açıdan baktığımızda, CHP üstyönetimi bu genel kuruldan kârlı çıkmıştır. Yeni mevkiler kazanmış ve kendi bölücü emelleri için yeni manevra olanakları sağlamıştır.

● DİSK'deki diğer siyasal zaaf, belirli sendikacıların ve yöneticilerin kendilerini sosyalist siyasal güçler üstünde görmeleri ve bu noktadan hareketle DİSK ile sosyalist siyasal güçlerle sağlıklı ilişkiler yürütmekten kaçınmaları, fakat DİSK siyaset dışında kalamayacağı için de, aynı sendikal liderlerinin kaçınılmaz olarak DİSK'i bir çeşit siyasal otorite yerine koymaları, ya da en azından işçi sınıfının siyasal iktidar mücadelesi sorunlarında kendilerini bir anahtar yerine koymalarıdır.

Bilindiği gibi, sendikaları salt ekonomik mücadele alanına hapsederek siyaseti işçi sınıfı politik hareketi dışındaki politik güçlere terketmenin bilimdeki adı ekonomizm'dir; öte yandan sendikal bir örgüte siyasi örgüt misyonu atfetmenin bilimsel tanımlaması ise anarko-sendikalizm'dir.

● DİSK içinde siyasal soruna değgin üçüncü zaaf ise, bilimsel sosyalist siyasal hareketin bölünmüşlüğünü reddedip, kendini işçi sınıfının politik öncüsü olarak gören ve kendi partisel çıkarlarını bölünmüş olan işçi sınıfı politik hareketinin çıkarlarıyla özdeş sayan, böylelikle grupçuluk güden, ekonomik ve politik mücadele bağlarını kendi partisinin çıkarlarını mutlaklaştırıp, kendi dışındaki bilimsel sosyalistlere karşı her türlü ilkesiz yollara başvuran eğilimdir.

Kabul etmek gerekir ki, DİSK genel kurulundan çıkan tablo, bu üç eğilimin somutlanan ittifakından yanlışlar temelinde uzlaşmasından başka bir şey değildir.

Böyle bir ittifak ve uzlaşma, ekonomik mücadeleyi mutlaklaştıran bir zemindedir. Bu zeminin bileşenleri ise bilimsel siyasal literatür açısından ekonomizm, reformizm ve oportünizm şeklinde ifade edilir.

BİLİMSEL SOSYALİZME YAKIŞMAYAN TAVIR

Kuşkusuz ki, yukarıda terimleştirdiğimiz tanımlamalar bilimsel kavramlar ve kategoriler açısındandır. Bir başka deyişle, bilimsel sosyalizmi savunmayanların ekonomizme ve ona bağlı konumlara düşmüş olmalarında bizim açımızdan yadırganacak, kınanacak bir yan yoktur. Ama aynı konumlara düşülmesinin işçi sınıfını bilimiyle, işçi sınıfının bağımsızlığıyla ve ilkeleriyle bağdaştığını sanan anlayışlara ve tavırlara ise söylenecek çok sözümüz vardır.

Çünkü bugüne değin bilimsel sosyalizm adına DİSK'de nice ilkesizliklerin ve bilimsizliklerin yapıldığı yakın yılların sayısız pratikleriyle ortadadır. Ve ne yazık ki, bütün olanlardan hâlâ da ders alınmadığı, 7 nci genel kurulda vahim sonuçlarıyla birlikte bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Kendisini işçi sınıfının politik öncüsü ilân edenlerin, bir kez daha sosyal demokrasinin değirmenine su taşımaları acıdır, üzücüdür, ibret vericidir. Kendi grupsal çıkarları uğruna her yola başvurmaktan çekinmemiş olanlar, ne yazık ki, bir kez daha, üstelik de çok kritik bir momentte aynı şeki yapmaktan perva duymamışlardır. Sonuçta ise parsayı toplayan CHP olmuştur.

Gazetemiz, bu sonuçları ve onlara yol açan nedenleri, ilkesiz ve faydacı tutumları örtbas etmenin, ne sosyalist siyasal harekete, ne de DİSK'e bir faydası dokunabileceği kanısındadır. Tam tersine bütün temel noktalar ve olumsuzluklar ve onlara kaynak olan tutumlar örtülü kalmamalıdır. Sosyalistler arasında olması gereken üsluba uygun bir şekilde gerekli eleştiri ve uyarılar açıkça konulmalıdır kanısındayız. Aksi halde olumsuzlukların aşılması mümkün değildir.

KONGREDEN ÖNCE GERÇEK NE YAZMIŞTI?

7 nci Genel Kurula girmeden önce, GERÇEK Gazetesinin Kongreye değgin yayınlarından bazı pasajları buraya aktarmanın ve konuyu onların ışığında irdelemenin yararlı olacağı kanısındayız.

Bilindiği gibi ilgili yazılarda yansıttığımız ve bu yazımızın girişinde özetlediğimiz siyasal sorunla ilgili görüşlerle birlikte şu tesbitleri vurgulamıştık:

«Şu halde, sendikal hareketimizin birliğinin ana ekseni olan DİSK'in birliği sorunu siyasal mücadeleyle doğrudan doğruya bağıntılıdır.

SOSYAL HAREKETİN BÖLÜNMÜŞLÜĞÜNÜ İNKARIN SONUCU GRUPÇULUKTUR

DİSK bünyesi içindeki olumsuzluğun diğer ve çok önemli bir kaynağı da, belli bir siyasetin kendisini işçi sınıfının partisi olarak görmesi, kendi dışındaki bilimsel sosyalistleri tanımazlıktan gelmesi, böylelikle «işçi sınıfının yüksek menfaatleri» adına her türlü davranışı mübah saymasıdır. Bu çevrenin yaklaşımı bugüne değin, «madem ki işçi sınıfının partisi benim, şu halde bu partinin çıkarları herşeyin üstündedir» mantığıyla belirlenmiştir.

Böyle olunca, bu siyasal çizgi, bir yandan politik arenada kendi bildiğince ve başına büyük bir yol izlemeyi kendince meşru saymış, öte yandan sendikal planda kendi partisinin dar grupçu siyaseti uğruna her türlü ilkesizliği sürdürmüştür. Bu ise, sendikal harekete çok pahalıya malolmuştur. DİSK içinde büyük olumsuzluklara yolaçmıştır. Bu anlayış, başka bilimsel sosyalist güçlere karşı, sosyal demokrasiyle, hatta onların en geri kesimleriyle işbirliği yapmaktan perva duymamıştır. Gene aynı yaklaşım, DİSK'in demokratik merkeziyetçi işleyişini reddetmeye, sendikalarda çalışmanın bilimsel ilkelerini tanımamaya kadar varmıştır.

Sonuçta DİSK'in birliği ve sendikal etkinliği büyük yaralar almıştır. Bu yaraların onarılması ise DİSK 7 nci Genel Kurulu öncesindeki pazarlıklar yoluyla mümkün değildir. Dün DİSK'de kendi siyasal grup hesapları için herşeyi göze alanların, bugün taktik değiştirerek pazarlıklar yoluyla kendi gruplarını güçlendirmeye çalışmaları ve CHP dahil herkese mavi boncuk dağıtan bir politikayla, «altılı ganyan» oynamaya kalkışmaları bilimsel ilkelerle bağdaşmaz. İşçi sınıfı sosyalistlerinin bu güven vermeyen, faydacı politikalara âlet olmayacakları, DİSK'in birliği görünümü altında yeni yeni grupçuluklara ödün vermeyecekleri açıktır. Dar grup hesapları ilkelerin üzerine çıktığı yerde, en önemli sorun, ilkeleri ısrarla ve ısrarla savunmak ve DİSK'in birliği şu ya da bu grubun küçük hesapları üzerine dayamaksızın, ilkeler üzerinde inşa edecek yolları açmaktır.

DİSK'İN BİRLİĞİ PAZARLIKLARLA DEĞİL İLKELERLE SAĞLANIR

Aksi halde, hareketin belli bir momentinde büyük önem taşıyan bir kongre, iğreti birliklerle belki aşılabilir, ama sorunlar ilkeler zemininde kökten ele alınmamışsa ve herkes birliği değil, kendi dar menfaatlerini gözeterek birbirine teğellenmeyi kabul etmişse, eninde sonunda daha büyük bir kriz, daha sert çatışmalar kaçınılmaz olarak gündeme gelir. Yani, o kritik momentteki kongre sorunları çözmüş olmaz, daha da büyütmüş olur.

Şu halde, yapılması gereken, geçmişteki olumsuzluklara, grupçuluklara kapalı çözümler aramak ve bulmaktır. Şayet kongreden bir süre sonra DİSK'de ve onun merkez yönetiminde çatlaklar ve onu izleyen sert sürtüşmeler, derin bölünmeler istenmiyorsa, DİSK'in sorunlarına köklü çözümler getirecek, yani DİSK'in iğreti değil, kalıcı birliğini gerçekleştirecek kararlar alınması, bu kararlar ise, onları lâfta değil, fiilen uygulayacak bir yönetime emanet edilmelidir.

Böyle bir yönetim ise, hiç kuşkusuz, DİSK içindeki sendikal birimlerin etkinlik ölçekleriyle birlikte, önümüzdeki dönemde daha büyük bir güncellik kazanacak olan sosyalist ve demokratik birlik sorunlarına katkı getirebilecek nitelikte bir yönetim şekillenmesini gerektirir.

DİSK'İ BEKLEYEN TEMEL GÖREVLER

Böyle bir yönetim:

● CHP'nin manevralarına ve sosyal demokrasi akımının işçi hareketi içindeki bölücülüklerine kapalı olmalıdır.

● Sosyalist hareket içindeki bölünmelere kayıtsız kalma ve kendisini bu hayati sorunların üzerinde görme alışkanlıklarını kesinlikle reddetmeli, DİSK'in motor gücünün bilimsel sosyalist siyasal hareketleri somutlandığını ön planda tutmalıdır.

● Sosyalist hareketin birliğine katkı getirecek ve işçi sınıfı siyasal hareketinin merkezileşmesine yardımcı olacak, bu doğrultudaki birlikçi çalışmaları destekleyip, DİSK'e yansıtacak, bu konudaki ayrılıkçı ve grupçu anlayışların ıslahına ve bertaraf edilmesine çalışacak bir politika izlemeli ve böyle bir hat, DİSK'in kendisini siyasi otorite ya da politik birlik anahtarı saymasına yol açmamalıdır.

● İşçi sınıfı hareketi ile ulusal demokratik hareket arasındaki bağları kökleştirip geliştirecek ve DİSK'in en yaygın etkinliğini sağlayıp, işçi hareketinin en geniş kapsamlı birliğini gözetecek bir anlayış taşımalıdır.»

(Gerçek 16.6.1980)

«7 nci kongre son yıllarda yaşanılan bu olumsuz süreçleri sona erdirecek ve yeni bir süreci başlatacak bir dönüm noktası olmalıdır.

Bu nedenle, herşeyden önce yapılması gereken şey, Kongre'ye pazarlıkların ve kongre oyunlarının değil ilkelerin hakim kılınması için çaba göstermektedir.

Burada belirleyici olan tutum hiç kuşkusuz, bilimsel sosyalist tavırdır. Bilimsel sosyalist tavır ise soyut ve kof bir söz değildir. Bir ilkeler bütünüdür.

DİSK'in birliğini siyasal bileşimler dışında düşünmek ve sosyalist olsun ya da olmasın belli başlı devrimci-ilerici politikleşmiş unsurların birlikteliği olmadan DİSK'i güçlendirmek olası değildir.

Şu halde, değişik siyasal örgütlenmeler içindeki bilimsel sosyalistler başta olmak üzere, sınıf sendikacılığı temelinde çözüm aramak için, sendikal hareketin siyasal bileşimini gözönünde tutmak ve DİSK sorununu salt bir ekonomik mücadele sorunu olarak görmemek gerekir.

Soruna böyle yaklaşıldığı takdirde siyasal bileşimler ile sendikal büyüklükler faktörü yanyana gözetilerek, bu temelde hayati kongre kararları alınabilir ve bu kararlar ancak böyle yönetim bileşimleri tarafından hayata geçirilebilir.»

(Gerçek 23.6.1980)

SOSYAL DEMOKRASİYLE İŞBİRLİĞİ

Bu ana tesbitlerden yola çıkarak ilkesel konumunu kararlı bir şekilde koruyan işçi sınıfı sosyalistleri Kongre öncesinde **bilimsel ilkeler** temelinde bir ittifak sağlanmadığı için hiçbir ittifaka ve angajmana girmemişlerdir. Kongrenin başlangıcından sonuna dek kendilerine getirilen ilkesiz ittifak önerilerine grupçu ve faydacı tutumlara karşı, işç s.nıfı sosyalistleri gene bilimselliği ve ilkeleri savunmuşlardır.

Böylece Kongre öncesinde ve sırasında örgütlü sosyalist güçlerin sosyalist bir kongre bloku oluşturmaları, dışımızdaki faydacı tutumlardan dolayı sağlanamamıştır.

Birlik Dayanışmanın sosyal demokratları küstürmeme tavrı, CHP genel başkanının anti-komünist mesajını sineye çekmeye dek varmıştır. Dahası da Kongrenin üçüncü günü adeta bir baskın halinde Kongreye gelip konuşan CHP genel sekreteri Mustafa Üstündağ döne döne işç sınıfı ideolojisine sövmüş, katıksız bir Turan Feyzioğlu ağzıyla azgın bir anti-komünizm yapmış, mavi boncuk siyasetinin sahipleri, gene ağızlarını açmamışlardır. Hatta daha da ileri gidip, DİSK merkezi «CHP'yi ölçüsüzce eleştirdiği» gerekçesiyle eleştirilmişlerdir.

Sonuçta bununla da kalınmamış DİSK yürütme kurulunun CHP'li iki yeni üyesi, Birlik Dayanışmanın oylarıyla seçilmiştir.

Bu grup, ne pahasına olursa olsun Yürütme Kuruluna girme politikası izlediği için, sosyal demokratlarla işbirliği yapmayı, bilimsel sosyalistlerle birlikte davranmaya tercih etmiştir.

İşçi sınıfı sosyalistleri, DİSKin ana sorununun sosyalist siyasal hareketin bölünmüşlüğü olduğunu, bu nedenle esas faktörün siyasal bileşimde somutlandığını, sosyalist siyasal hareketin bölünmüşlüğünü dikkate almayan ittifaklara girmeyeceklerini, bilimsel sosyalist platformun siyasal eşitlik temelinde karar ve icra organına yansıması gerektiğini, sendikal yoğunlukların ise ancak bunun yanısıra, ikincil olarak gözetebilecek bir faktör sayılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Birlik Dayanışmacı sendikacılar ise, sendikal birimlerin ve büyüklüklerin esas olduğunu, bu nedenle aralarında Maden-İş ve Banksen'in de bulunduğu yedi büyük sendikadan birer temsilcinin yürütme kuruluna girmesi gerektiğini söylemişlerdir.

Sonuçta, siyasal planda bilimsel sosyalistlerle değil, sosyal demokratlarla işbirliği yapan bu grup, başında savundukları sendikal yoğunluklar (yedi sendika tezinden) de vazgeçerek, bizzat kendilerinin ilkesel saydıkları «yedi büyük sendikanın temsil edilmesi»nde de vazgeçmişlerdir. Genel-İş'den başkan ve genel sekreter, yürütmeye girmiş, Tekstil'den eski başkan ile şimdiki genel başkan vekili bir CHP'li yürütmeye getirilmiştir. Maden İş kökenli genel sekreter Işıkların yanısıra, Maden İş'in bugünkü genel başkan vekili yürütmeye girmiş, ayrıca Oleyis'in eski genel başkanı da seçilmiştir. Böylelikle, yedi büyük sendika yerine, üç büyük sendikadan ikişer kişi seçilmiştir. Birlik Dayanışmacı sendikacılar bu formüle evet diyerek, Maden İş Genel Başkan Vekilinin seçilmesi uğruna kendi «ilkelerini» de terketmişlerdir.

Bir başka deyişle, Banksen ve Maden İş'in mutlaka yürütme kurulunda temsil edilmesi amacıyla yola çıkan ve salt bu nedenle bilimsel sosyalistlerle ilkeli siyasal ittifak oluşturmaktan kaçanlar, yürütmeye sadece bugünkü Maden İş temsilcisini sokmak adına sosyal demokratlarla ve partisiz sendikacılarla ilkesiz pazarlıklara ve uzlaşmalara girmekten çekinmemişler, bunu yaparken de, CHP'nin siyasal salvolarını sineye çekmişler, aynı zamanda, bugüne değin «tabansız» diye niteledikleri bazı sendikacılara oy vermişler, keza CHP'li iki yeni üyenin yürütme kuruluna seçilmesini sağlamışlardır.

Böylelikle, ne yazık ki DİSK kongresi öncesindeki tesbitlerimiz doğru çıkmış, bu konuda yaptığımız uyarılar bir sonuç vermemiştir.

ZORUNLU BİR AÇIKLAMA

DİSK Kongresiyle ilgili daha detaylı değerlendirmeleri ve DİSK'i bekleyen sorunları önümüzdeki sayılarda ele alacağız. Yazımızı kapatmadan önce bir noktaya daha parmak basmak isteriz:

Cumhuriyet gazetesinin 4.7.1980 tarihli ve Şükran Ketenci imzalı bir yazısında bazı yanlış bilgilere dayalı olduğu anlaşılan bir yorum yer almıştır. Sayın Ketenci «TİP-TSİP son anda toplumsal ilerlemenin aday ismi üzerindeki bir manevrası ile yürütmeden çekilince sadece yönetim kuruluna kaldılar» demektedir. Oysa sözkonusu grup Kongrede TSİP'e bir manevra yapmış değildir. Çünkü TSİP adı geçen grupla yukarıda anlatılan ilkesel nedenlerden dolayı Kongre ittifakına girmiş değildir. Ama TİP'li sendikacılar gerçekten de sözkonusu grupla Kongre boyunca ittifak yapmıştır. Fakat seçimlere geçildiğinde, adı geçen grup, TİP MYK üyesi ve Sosyal İş genel başkanı Özcan Kasgeç'e birinci turda oy vermemiş, listeye sadece kendi iki sendika liderinin adını yazmıştır. Ancak Kesgeç'in kendi oylarının düşük olduğunu, yani Birlik Dayanışma oylarını alsa bile seçilemiyeceğini gördükten sonra oy vermiştir. Son gün yapılan dördüncü tur öncesinde ise aynı grup Genel Başkanın Kesgeç'i değil, bir başka TİP'liyi aday göstermesini sağlamış, ama bu TİP'li oyuna gelmeyerek ve parti disiplinine uyarak Özcan Kesgeç lehine adaylıktan çekilmiştir. Böylece son turda oylamaya gene Özcan Kesgeç girmiştir. Ama bu kez de Birlik Dayanışma grubu, kendi adayının yanısıra, iki CHP'li sendikacıya oy vererek onların seçilmelerini sağlamıştır. Yani Cumhuriyet'in değerlendirmesinde belirtildiği gibi, son gün geri çekilen aday TİP ile TSİP ortak adayı olmadığı gibi TİP'in de adayı değildir. Burada Birlik Dayanışma grubu, Kongre öncesinde ve sırasında kendisiyle ittifak halinde olan TİP'li sendikacı arkadaşlara oyun oynamıştır. Bu ise üzücüdür. Güven ve dostluk ilkesiyle bağdaşmadığı gibi, işçi sınıfı yönteklerine ve üslubuna da sığmayan bu tutum, ne yazık ki genel olarak sosyalist hareketi yaralamıştır.

«KATALİZÖR» DİSK

A. Hamdi KARSU

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, DİSK genel kurulunda yaptığı konuşmada «sosyalist hareketin birliğini sağlamada DİSK'in katalizör rol oynayabileceğini, oynaması gerektiğini» belirtti. Esasen bu görüş yeni değildir. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, DİSK'in böyle bir rolü olabileceğine yıllardan beri dikkati çekmektedir.

TSİP'in bu değerlendirmesinden şu sonuçları çıkaranlar var:

1 — DİSK, bir sendikadır. Sosyalist bir örgüt değildir. TSİP, DİSK'e böyle bir rol yakıştırmakla, işin içine «sosyalist olmayan bazılarını» karıştırmış olmaktadır. Halbuki bu sorun, bilimsel sosyalist siyasi hareketin kendi aralarındaki bir sorunudur.

2 — TSİP, DİSK altıncı kongresi sonuçlarını «DİSK'in CHP'lileşmesi» olarak değerlendirmiş ve bu sonucu «Kemal Türkler yönetiminin politikalarına bağlamıştı. Şimdi DİSK'e «katalizör» rolünü yakıştırmakla, «CHP'lileşme» olarak değerlendirdiği DİSK yönetimini «sosyalist hareketin birliğinde taraf» görüp «aklamış» olmuyor mu?

3 — DİSK, gerçekten de sosyalist hareketin birliğini sağlılaşmasına katkıda bulunmayı» DİSK genel kurulu karar altına alır.

Sınıf mücadelemizin ana sorunlarından biri olan sosyalist birlik meselesinde, «kolaylaştırıcı», «katkıda bulunucu» araçları devreye sokmaktan kaçanlar «zorlaştırıcı», «engelleyici» araç ve politikalarla baş başa kalırlar.

yabilir. Çünkü sosyalist örgütlerin beş bin kişiyi ancak toplayabildiği dönemde DİSK iki yüz binlik mitingler yapabilmektedir. DİSK bu işe el atsın, başı çeksin alsın götürsün!

Politikada yapaylık ve ideolojik yavanlık budur.

3 — Yukarıdaki görüşlerden sonuncusu geçtiğimiz hafta bu sütunlarda bir arkadaşımız tarafından ele alınmış ve bu görüşün varyantlarına değinilmişti. Bu yazımızda ilk ikisinin yanlışlığı üzerinde duralım.

2 — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi «katalizör» olma rolünü DİSK'e vermektedir, yönetimine değil. Bu ikisi çok farklı şeylerdir. DİSK yönetimi «CHP'lileşmiş» olsa da, DİSK'in sosyalist hareketle ilişkileri ve bağları bitmez. Hatta bir önceki kongre sonrasında TSİP «DİSK yönetimi örgütü CHP'nin güdümüne sokamaz. Daha ileri bir görüntü vermek zorundadır. Çünkü DİSK yönetiminde başka türlü davranılmasına imkan yoktur» şeklinde değerlendirme yapıyordu.

Yani, TSİP'in DİSK'e yakıştırdığı rol, örgütün nesnel ve sınıfsal konumundan kaynaklanır. DİSK yönetimi ise, ancak örgütün bu fonksiyonuna uygun davranmakla yükümlü olabilir. DİSK yönetimini politik kimliği ile değerlendirmek, ama DİSK'in sınıfsal konumunu ve bağrındaki işçi unsurlarını ileri politik düzeyini unutmamak gerekir.

1 — TSİP'in DİSK'e yakıştırdığı rol, sadece «katalizörlüktür»! Peki «katalizör» nedir?

Katalizör, kimyasal süreçlere katılan süreci kolaylaştıran, ama sürecin sonunda hiç bir değişikliğe uğramaksızın ve ilk haliyle açığa çıkan elementlere verilen isimdir! DİSK'e katalizör rolünü yakıştırmak, ne DİSK'i sosyalist hareketin birliğinde «taraf» görmektir, ne de DİSK yönetimini kendi siyasal kimliğinden muaf tutmaktır. Ya nedir?

TSİP'li delegelerin karar komisyonuna ilettikleri ve kongrede dağıttıkları bir «karar taslağı» bunu şöyle belirtti:

Sosyalist hareketin birliğini sağlamak amacıyla «...bilimsel sosyalistlerin birlikte eylem yürütmeleri için kendi eylem sahasında somut imkanlar yaratmayı» ve «sosyalist birlik için subjektif şartların olgun-

Bakış

Tektaş Ağaoğlu

Hangi Güvenoyu?

Meclisteki gensoru olayı üzerine söylenecek epey söz var. Bunlardan önemli olan ikisi şu:

Bir kere, burjuva basının malûm kalemleri ve onlara katılan kimi ilerici yazarlar, sanki ağız birliği etmişlercesine, S. Demirel'in tekrar güvenoyu alıp durumunu sağlamlaştırdığından dem vurmaktalar. Sağcı kalemler daha da ileri gidip, Demirel hükümetinin şimdi artık her dilediğini yapmak, halkın ekonomik ve demokratik hakları üzerine daha da yürümek için meşru bir icazet aldığını ileri sürüyorlar. Böylece «Süleyman'ın yolu açıldı. Helâl olsun!» görüşü ağırbasan genel kanı gibi gösterilmek isteniyor. Demirel'in, bu sözde «başarı»yı emelleri doğrultusunda kullanma çabasına gireceği bellidir.

Oysa durum hiç de gösterilmek istendiği gibi değildir. Azınlık Demirel iktidarı bu oylamadan sonra daha da desteksiz olarak iş başında kalmıştır. Ardındaki destek oy, parlamenter bir hesapla da olsa, 205'den ibarettir. Millî Selâmet Partisi Genel Başkanının hükümetten desteğini çektiğini açık açık ilân etmesi, bu arada hükümete eşi görülmemiş ağırlıkta suçlamalar yoneltmesi karşısında, salt MSP'liler beyaz oy verdiler diye azınlık iktidarın güven oylamasında başarı sağladığı nasıl söylenebilir?

Söylenmesine söylenebilir, tabii! Ama bunu söyleyenler ve gerçekmiş gibi kamuoyuna sunanların bir kısmı, halk düşmanı niyetleri doğrultusunda böyle konuşmaktadırlar. Bir kısmı ise onların bu manevrasına âlet oluyorlar.

Olay burjuva parlamenterizminin tipik cilvelerinden birisidir. Güvenoyu kurumunun özü ve içeriği tamamen boşaltılmış, MSP'nin hükümetten desteğini çekmesine rağmen, MSP beyaz oyları sayesinde salt kabuğu yırtılmadan kalmıştır. Biçim özün yerini almıştır. Milli irade parlamenter demokrasi çığırtkanları bunu hiç mi hiç umursamamakta, parlamenter meşrûiyetin içi boşalmış biçimsel kabuğunu özgürlük ve emek düşmanı çıkarlarına alet etmeye çalışmaktadırlar.

Bu, gerçi, onların meşrebleri icabıdır. Ne var ki kimi ilerici yazarların da bu koroya katılmaları pek de öyle hayırlı bir gelişme değildir. MSP'ye ve onun Genel Başkanına kolay kolay güven duyulamaz olması, demokrasi ve halk düşmanları dışında kimseyi, öbür uca savrulup Demirel'in faşizm işbirlikçisi azınlık iktidarının Parlamentoda da olsa güvene mazhar olduğu sonucuna vardırmamalıydı.

İkinci ve daha da önemli nokta şudur:

Kitlelerin bilfiil yaşadıkları hayat sürecinde Demirel azınlık iktidarına verdikleri gerçek güvensizlik oyunun yerini Mecliste böylesine biçim ve kabuktan ibaret bir güvenin doldurabileceğini sanmak da bir başka olumsuzluktur. Bir yandan hayat pahalılığının hergün artarak ezdiği, öbür yandan faşist saldırıların ve faşizm işbirlikçisi uygulamaların yine artarak baskı altında tuttuğu emekçi kitleler, milyonlarca ve milyonlarca yurttaş, seçmen bir avuç tekelcinin temsilcisi ve IMF uydusu baştaki azınlık iktidarına hergün yeniden ve yeniden güvensizlik oyu veriyor. Gerçekten de Güneri Cıvaoğlu'lar, Nazlı Ilıcak'lar, vs. dışında kim bugün çıkıp da bu ülkede halkın AP patentli ekonomik ve siyasi uygulamaları kendi çıkarına görerek onayladığını, dolayısıyla bunların üstelik daha da «tutarlı» ve «cesaretli» bir biçimde devamını istediğini iddia edebilir?

Azınlık iktidar parlamentoda «güvenoyu»nu çeşitli çevrelerden yağdırılan «Bunalım şiddetlenir... Asker iktidara gelir... Türkiye'nin İran'a dönmesine izin verilmeyecektir... Erbakan nasıl başbakan olurmuş... MSP bölündü bölünüyor... Anarşi ve terör büsbütün artacak» gibi tehditler altında sağlamıştır. Böyle sağlanan biçimsel ve kabuk bir güvenoyunun azınlık iktidarına, halka karşı ekonomik ve siyasi uygulamalarına devam icazeti verdiğini ileri sürmek, böyle görüşlere destek olucu görüşleri savunmak, bir avuç sömürücünün iradesini kitlelerin iradesi yerine ikame etmeye yardımcı olmak değil midir?

Yaşasın Sosyalizm
Yaşasın TSİP
TSİP
Türkiye Sosyalist İşçi Partisi
6. YILINDA

İsteme ve Havale Adresi: Abdülselam Suvakçı
Başmusahip Sokak Tan Apt. 10/11 Cağaloğlu - İSTANBUL

WDR FRANKFURT RADYOSU'NUN AHMET KAÇMAZ'LA YAPTIĞI ROPORTAJ

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın Almanya gezisi sırasında. WDR Frankfurt Radyosu Türkçe Yayınlar Redaktörü Sayın Osman Torfilli, kendisiyle bir röportaj yaptı. Bilindiği gibi, TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, Mayıs ayı sonlarında Almanya'ya gitmiş ve orada çalışan işçilerimizin sorunlarıyla ilgili incelemelerde bulunarak, düzenlenen toplantılara katılmıştı.

Aşağıda WDR Frankfurt Radyosu Türkçe Yayınlar Redaktörü'nün Almanya gezisi sırasında Kaçmaz'la yaptığı röportajın tam metnini yayınlıyoruz:

O. T. : Ahmet Bey, TSİP'in Türkiye politik yelpazesindeki yeri nedir ve başlıca hedefleri nelerdir?

A. K. : Osman Bey, teşekkür ederim ilginize ve bana sağladığınız bu imkâna. Kısaca söyleyeyim: TSİP bilimsel sosyalizmi benimsemiş bir işçi partisidir. Buradan da anlaşılacağı gibi, amacı Türkiye'de baskısız, sömürüsüz, insanların barış içinde birarada yaşadıkları bir toplumun kurulmasıdır. Ancak içinde bulunduğumuz şartlarda önem kazanmış bazı acil problemler vardır. Bunların başında da şu andaki terörün ortadan kaldırılması ve barışın sağlanması gelir. TSİP bunun için tüm demokrasi güçlerinin biraraya gelmelerinden, teröre karşı, özellikle faşizmden kaynaklanan teröre karşı ve sol etiketli bireysel teröre karşı etkin bir demokrasi mücadelesi vermelerinden yanadır. Acil görevimiz bugün için budur.

O. T. : Tüm demokratik güçler dediniz. Bununla şimdi soracağım soruyu ağzımdan almış oluyorsunuz Ahmet Bey. Madem ki tüm demokratik güçler birleşecek, neden acaba CHP, CHP'nin solunda tek değil birkaç tane sol parti var? Bunun izahı sizce nedir?

A .K. : Bu konu Türkiye'de bir hayli karmaşık problemleri de beraberinde getiriyor. Ancak hep bildiğimiz gibi, solda yer alan çeşitli akımlar vardır. Bunlardan bir kısmı bildiğimiz gibi, reformcu, ilerici yolları benimser. Bir kısmı bilimsel sosyalizmi benimser. Bunlar arasında işbirliğinin yapılması çeşitli ülkelerde rastlanılan, özellikle son dönemlerde Fransa'da rastlanılan olgulardan birisidir. Türkiye'de de bunu sağlamak için çaba gösteriyoruz. Önümüzdeki dönem bu çabaların meyvalarını vereceği dönemdir. Solda yer alan kişiler, akımlar arasında birlik arzuları güçlenmektedir. Bunların da bu demokratik birliği çabuklaştırıp, kolaylaştıracağına inanıyorum.

O. T. : Şimdi asıl konumuz F. Almanya'ya gelişiniz. Bu gelişinizin nedeni, gezi ve çalışmalarınızını programı?

A. K. : Efendim, F. Almanya'da bir milyonun üstünde işçimiz çalışıyor. Bu nedenle burası bizim temel çalışma alanlarımızdan bir tanesi. Türkiye'den F. Almanya'ya geliş nedenim işçilerimizin meseleleriyle ilgilenmek, değerlendirmek ve bu meselelere partimizin öngördüğü çözüm yollarını getirmek. Gezi programımıza gelince, 15 günlük bir program hazırladık. Toplantılar var. Sohbet görüşmeleri olacak. Çeşitli yerlerde değerlendirmeler olacak. Bunların başlıcaları Frankfurt'da, Giessen'de, Berlin'de, Nürnberg'de. Ayrıca İsviçre'ye de kısa bir gezi yapmak niyetindeyim. Orada da, Zürih civarında bir toplantı yapacağız.

O. T. : Buradaki işçilerin temel meselelerine sizce öngörülen çözüm yolları nelerdir, Ahmet Kaçmaz?

A. K. : Osman Bey. Buradaki işçilerimizin meselelerini siz bizlerden çok daha iyi biliyorsunuz. Çünkü onlarla her zaman, her an içli dışlısınız.

O. T. : Ancak dinleyicilerimiz merak ediyorlar. Acaba siz de biliyor musunuz ve bazı çözüm yolları düşünüyor musunuz? Onun için soruyorum.

A. K. : Evet, kuşkusuz meseleyi sizin kadar detaylı olarak bilmesek de, çözüm yollarımızın olduğu açık. Buradaki işçilerimiz, biliyorsunuz, öncelikle ekonomik nedenlerden ötürü, yani yurt içinde aç kalmamak için buraya geliyorlar. Dolayısıyla buradaki problemlerinin başında da ekonomik olanlar geliyor. Bu ekonomik problemleri, ufak da olsa boyutları, en bellibaşlı problemleri haline geliyor.

Bakınız, bir çocuk paraları meselesi var. Çocuk paralarına ilâveten, bu aylıklarda yapılan maaş, ücret ve vergi ayarlamaları nedeniyle, vergi matrahlarındaki yeni ayarlamalar nedeniyle kaybettikleri paralar var. Daha sonra Türkiye'deki çocuklara daha az ödenmesi nedeniyle kaybettikleri paralar var. Bunların sonunda ortaya çıkan bir çocuk problemi var. Çocukların buraya gelmesi, burada okuması problemi. Bütün bunların sonucu, sıkıntılı bir durumları var buradaki işçilerimizin. Bunu yakından ben de gözlemledim.

Bir de bütün bunların üstüne biriken bir durum var. Bence bugünlerde en ilginci bu. İşçilerimiz genellikle Türkiye'ye dönmek niyetiyle buraya geliyorlar. Fakat Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar, «Acaba dönsem mi, dönmesem mi?» ikilemi arasında bırakıyor onları. Büyük çoğunlukla da pek bugünlerde dönmeye istekli değiller gibi geliyor. Hatta içlerinde izne gitmeyi bile bir problem haline getirmiş olanlar var. «Acaba izne gidersek başımıza bir şey gelir mi?» diye düşünüyorlar. Benim yapabildiğim tesbite göre, bu işçilerimiz burada birkaç yıl daha en azından, —zaten asgari 7-8 yıllık işçiler var burada— ve asgari birkaç yıl daha kalacaklar. Ve bu toplum içinde, Alman toplumu içinde barınacaklar. İşte meseleleri bu görüş açısından ele almak ve öyle değerlendirmek gerekir. Bence F. Almanya'da yaşayan göçmen işçilerin önümüzdeki bir süre içinde durumları ne olacak? Bu durumda en çok sıkıntıları bu topluma adapte olamamaktan ileri geliyor. Bunda içinde bulundukları şartlar, geldikleri şartlar rol oynadığı gibi, F. Alman toplumunun da kendilerini belirli bir ölçüde kabul etmeyişi var. Bu faktörü görüyorum. Biraz sert olmasın diye «dışlaması» demedim, kabul etmeyişi dedim. Bu faktör önemli bir olgu olarak karşımıza çıkıyor. Bence bu faktörü F. Almanya'da yaşayan bütün çalışanlar ele almalı, birlikte. Bizim işçilerimiz, F. Alman işçileri, F. Almanya'da yaşayan, çalışan herkes birlikte ele almalı, bunların kuruluşları, partiler, sendikalar... Ve bu toplum içinde birlikte yaşamanın, en azından birkaç yıl birlikte yaşamanın, insanca

Devamı s. 7, sü. 3'de

F. Almanya'da Giessen toplantısında konuşan Kaçmaz:

«Türkiye'deki mücadeleye katkıda bulunmak sizin de görevinizdir»

Ahmet Kaçmaz Giessen toplantısında konuşurken

Yurt dışındaki işçilerimizin meselelerini yerinde incelemek ve onlarla doğrudan temaslarda bulunmak amacıyla bir gezi tertipleyen Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, F. Almanya'nın çeşitli şehirlerinde düzenlenen toplantılarda konuşmuş, işçilerle sohbet toplantıları yapmıştır. Bu toplantılarda ve sohbetlerde işçilerin belli başlı problemleri ele alınmış, çözüm yolları üzerinde durulmuştur.

Giessen salon toplantısında işçilere bir konuşma yapan Kaçmaz onların içinde bulundukları durumun özgül niteliğini ve izlenmesi gereken temel politikayı anlatmıştır.

Kaçmaz'ın bu konuda söyledikleri özetle şöyledir:

«Bir söz vardır dilimizde «insan doğduğu yerde değil doyduğu yerde...» der. Bunun en somut en çarpıcı örneği sizlersiniz. Çünkü anayurdunuzda açlıkla sefaletle cebeleşmekten helâk olup çareyi, kapağı yurtdışına atmakta bulmuşsunuz. Oysa çok büyük çaresizlikle başbaşa kalmadıkça kimse doğup büyüdüğü, bir parçası haline geldiği çevreyi kolay terketmez. Ama Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar, özellikle kırlık yerlerdeki işsizlik, topraksızlık, çok ağır çalışma gerektiren rençberlik sizleri, ekmeğinizi yurtdışında aramaya zorlamış.

Burada durumunuz ekonomik bakımdan bir hayli düzgün. Sizler de bunu biliyorsunuz. Türkiye'de yıllar boyu çalışsanız ancak boğaz tokluğuna yaşayabilecekken burada hem daha iyi geçiniyorsunuz, hem de Türkiye'de mal mülk edinme imkânına kavuşuyorsunuz. Onun için de, döndüğünüzde size geçim sağlayacak bir imkânı gerçekleştirene dek burada çalışmaya, burada yaşamaya kararlısınız.

Ekonomik durumunuz Türkiye'deki ile kıyaslanmayacak kadar iyi. Memleketimizde iyi kötü, ev, dükkan, tarla vb. gayri menkul edinmişsiniz. Ama görüyorum, yine de memnun değilsiniz. Çünkü karnınızın biraz doyması, bir kaç mal mülk edinmek yetinmiyor. Sizin, çocuklarınızın insanca bir yaşamadan yine de bir hayli uzak olduğunuzu, içinden çıkılmaz bir hayli müşkül sıkıntılarınız olduğunu görüyorsunuz, biliyorsunuz. Zaten bu salonu doldurmanızın, sosyalist bir partinin başkanına kulak vermenizin nedeni de bu. Her şeyden önce biliyorsunuz ki, burda karnınızın doyması bir ömür boyu sürmeyecek. Yani er veya geç Türkiye'ye döneceksiniz. Bir başka deyişle kaderiniz Türkiye'ye sıkı sıkıya bağlı. Bu nedenle Türkiye'de olup bitenler sizleri yakından ilgilendiriyor.

Bu gelişimde tesbit ettiğim ilginç bir durum var. Türkiye'ye geri dönme konusunda eskiden olmadığı kadar endişeli, ikirciklisiniz. Özellikle Türkiye'deki azgın terör ortamından tedirginsiniz. Türkiye'de her gün onlarca insanın, sokaktaki yurttaşın kurşunlanması sizleri ürkütüyor. Acaba kör bir kurşun bir köşe başında bizi de bulur mu diye korkuyorsunuz. Haksız da sayılmazsınız.

Ama madem ki Türkiye'ye dönülecektir, bu kötü duruma son vermek için çaba sarfetmek sizin de görevinizdir. Üstelik Türkiye'de bu faşist saldırıya uğrayanlar sizin de yakınlarınızdır, milyonlarca işçidir, emekçidir, çalışan halktır. Yani sizlerin sınıf kardeşlerinizdir, emekçi kardeşlerinizdir.

«Biz buradan ne yapabiliriz ki, Türkiye'deki mücadeleye nasıl katkıda bulunabiliriz ki» diye düşünenleriniz olacaktır. Elbette ki Türkiye'de bugün faşizmin, gericiliğin saldırılarına, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin sömürü ve zulmüne karşı sürdürülen mücadeleyi örgütlemek, safları pekiştirip halkın direnmesini güçlendirmek birinci derecede bizlerin, Türkiye'de yaşayıp savaşanların görevidir. Ama sizlerin de pekala yapacaklarınız, yapabilecekleriniz vardır, olmalıdır.

Milyonun üstünde bir işçi kitlesi oluşturuyorsunuz burada. Bu önemli bir güçtür. Ve bu insanlar bir gün Türkiye'ye dönecektir. Türkiye'de verilen mücadeleye döndüklerinde katılmalarını sağlamak için onları şimdiden hazırlamak bizlerin, sizlerin görevlerinden birisidir. Bu da, onlar içinde siyasi çalışma yapmayı gerektirir. Sizler meseleyi kavramışsınız. Ama milyonluk kitlenin büyük çoğunluğu ne yapacağını, nasıl davranacağını bilmemektedir. Onlara yardımcı olmak, işçinin kitlesi içinde, Türkiye'ye döndüklerinde mücadeleye katılmak, Türkiye'yi yaşayabilecekleri bir ülke haline getirmek için yapabileceklerini, yapmaları gerekeni onlara göstermek, onların bilincine kazandırmak sizin görevinizdir.

İşçi sınıfının büyük öğretmenlerinin hep dediği gibi «gelecek işçi sınıfının elleri ile kurulacaktır.» Bu Türkiye'de de böyle olacaktır. Sizler Türkiye işçi sınıfının ayrılmaz bir parçasını oluşturuyorsunuz. Bugün Türkiye'de işçi sınıfı ön safta mücadele ediyor. Sizlerin de o işçilerin ayrılmaz bir parçası olduğunuzu, davranışlarınızla, mücadeleye katkınızla kanıtlamanız gerekiyor.

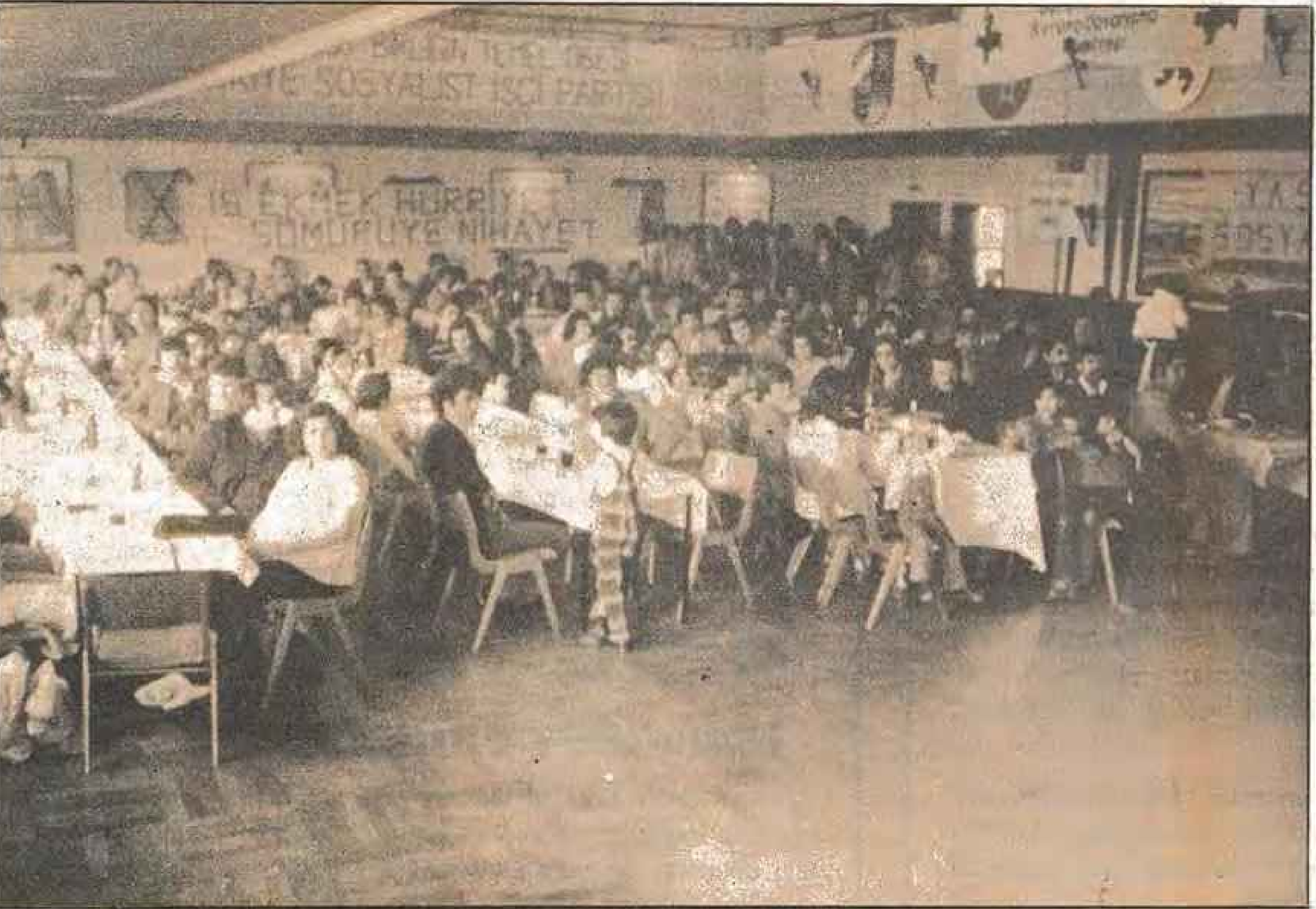
Bakıyorum, siyasetle Türkiye'nin siyasi durumu ile yakından ilgileniyorsunuz. Gerek Alman radyolarındaki, gerek Türkiye'den yapılan Türkçe programları kaçırmıyorsunuz. Bu nedenle Türkiye siyaset arenasındaki durumu gayet iyi biliyorsunuz. Ve yine bu nedenle soldaki dağınıklığa tepki duyuyor, sosyalistlerin bir an önce bir çatı altında toplanmalarını yürekten istiyorsunuz. Bu çok olumlu bir noktadır. Ama iyi bir şeyi istemek yetmez. Onun gerçekleşmesi için çaba sarfetmek gerekir, katkıda bulunmak gerekir.

Madem solda birlikten yanasınız, bunu davranışlarınızla yaptıklarınızla burada da kanıtlayın, solda birlik sürecinin hızlanmasına buradan yardımcı olun. Görüyorum Türkiye'deki bölünmeler aynen buraya da aksetmiştir. Bu da Türkiye'deki siyasi hayata duyduğunuz yakın ilginin kaçınılmaz sonucudur. Türkiye'de solda birlik için, faşizme gericiliğe karşı demokratik işbirliği için sürdürülen çalışmalar hız kazanmaktadır. Çeşitli eylem birlikleri gerçekleştirilmekte, güçler birleştirilmektedir. Bu çabaların merkezileştirilmesi uğruna uğraş verilmektedir. Sizler de burada 1 Mayıs'ta, emperyalizmin ve faşizmin saldırılarına karşı çeşitli konularda güçlerinizi birleştiriyorsunuz. Bu güçbirliklerinin daha geliştirilip yığınsallaştırılması önümüzdeki görevdir. Bunlar Türkiye'deki güçbirliklerine katkıda bulunacak, bizlere moral kazandıracaktır.

Dahası, birlik konusunda daha aktif olabilirsiniz. İstemekle yetinmeyip isteklerinizi, görüşlerinizi Türkiye'ye iletebilirsiniz. Kendim için söylemiyorum, çünkü biz taa baştan beri sosyalistlerin ilkeli birliği, demokrasi güçlerin cepheleşmesi için elimizden geleni ardımıza koymadık. Var gücümüzü seferber ettik. Ama görüyorsunuz halâ daha olumsuzluklar sürüyor, halâ daha gereksiz yere direnenler var. Onları buradan uyarmak, onlara buradan baskı yapmak sizin göreviniz olmalıdır.

Katkıda bulunabileceğiniz bir başka konu da seçimlerdir. Türkiye'deki seçimlere yakından ilgi duyduğunuzu hatta radyo başında sabahladığınızı öğrendim. Bu da Türkiye siyasetine duyduğunuz yakın ilginin doğal bir

Devamı s. 7, sü. 6'da

Giessen toplantısına katılan Türkiyeli İşçiler

Doğrudan...

Hüseyin Hasançebi

MSP!

CHP'nin gensorusu amacına ulaşamadı. MSP'nin «ciddiyetsizliği» yüzünden Demirel hükümeti güven tazelemiş oldu. MSP'ye dönük değerlendirmeler altüst olarak devam edeceğe benzer.

Ecevit'in muhalefeti, hiç bir zaman «yapay» olmaktan kurtulamadı. Bu nedenle yapay dayanaklara yaslandı ve etkili olamadı. Halk yığınlarının hoşnutsuzluğu ve gerçek muhalefeti üzerine inşa edilmediği için, bir kere daha yenilgiye uğradı. Sosyal demokratlar kendilerini biraz daha tecrit ettiler, halk düşmanlarının iktidar güçlerini cesaretlendirdiler.

Başarısızlığı Erbakan'ın «ciddiyetsizliğine» bağlayıp işin içinden çıkmaya çalışan Ecevit, kendi muhalefetinin ciddiyetsizliğini görmezlikten gelmeye devam edecektir. Bu nedenle de kısa vadede tutarlı bir muhalefet stratejisi oluşturamıyacak, demokrasi düşmanlarının azgınca saldırıları karşısında gerilemeye devam edecektir.

MSP, tekellerin en gerici siyasî özlemleri karşısında ne kadar muhalefettir, Onmilyonlarca muhalefet kitlesinin ve bu kitlenin örgütlü siyasî ve demokratik güçleri arasında MSP'nin yeri var mıdır? Yoksa, ne zaman ve hangi şartlarda ve ne ölçüde yeri olabilir? Bu soruların açık cevapları, MSP faktörünü tanımaya yardım edebilir. Bu yapılmaksızın, hatta muhalefetin aslî güçleri gözardı edilerek MSP'ye bağlanan hesaplar, bundan sonra da iflâs etmeye mahkumdur.

MSP'ye bakarken yanılanlar sadece sosyal demokratlar değildir. Sol güçler arasında da böylesi «hayaller» kuranlara sık sık rastlanıyor. Bunlar, MSP'yi «yeniden» değerlendirirken, iki noktadan hareket ediyorlar.

Ortadoğu'da islâmî hareketlerin yer yer ilerici roller yüklendikleri doğrudur. Özellikle, işlâmî motiflerle yüklü İran halk hareketinin başarısından sonra, bu olgu daha da yaygınlık kazanmıştır. MSP'ye bu açıdan bakılabilir mi?

Öte yandan MSP, tekellerin hışmına uğramaktadır. Özellikle AP iktidarına karşı «muhalefet etmeye» başladığı günden bu yana, gericilerin en ağır saldırılarına hedef olmuştur. MSP'ye bu yanıyla da bakılabilir mi?

Bu iki yanıyla MSP'ye bakılabilir ama, ona, kimilerinin bağladığı düzeyde umut bağlanamaz. Öncelikle MSP faktörünün taşıdığı özel çizgileri ve üzerine oturduğu, alabildiğine kaypak sınıf zeminini görmek gerekir. MSP, MC hükümetlerine ortak olarak tekellerin ekmeğine yağ sürmüş ve bu dönemlerde, bin bir ilmikle onların eteğine tutunmuştur. Oluşan bu bağları koparacak düzeyde önemli gelişmeler ise, Türkiye'de henüz yaşanmadı.

Yani MSP, MC hükümetlerinin ortağı ve AP azınlık iktidarının destekçisi olarak, sağladığı görüntüyü ve muhtevayı korumaktadır. Onda, belki çok daha başka şartlar altında olgunlaşması mümkün olan eğilimler bulunduğuna bakarak umuda kapılmak, son derece yanlıştır.

MSP'yi tekellerin koltuk değneği olmaktan çekip kurtarmak, Ecevit'in hayal ettiği ve kimilerinin umduğu kadar kolay olsaydı, bunca sıkıntıya katlanmak da gereksiz olurdu. Bu konuda aceleci olanlar, çok daha aceleci olmaları gereken kapsamdaki görevlerin aksaması yüzünden büsbütün umutsuzlaşırlar. Dahası, tekellerin MSP'ye çevrili silahları etkinliğini korumaktadır. Ayağını yan bastığı anda bu partinin «şeriatçılığıyla» tekellerin «lâikliği» derhal açığa çıkmaktadır! Hele kimi çevrelerdeki dinmeyen «Atatürk sevgisi» hummaya dönüşmektedir. Ama, gensorunun başarısızlığından sonra olduğu gibi, MSP tekellerin tekerine çomak sokmadığı sürece «milliyetçi ve mukaddesatçı» partiler topluluğuna dahil olmakta ve böylece paçayı kurtarmaktadır!

Umudu MSP'ye bağlayan sosyal demokratlar ile, «ya tutarsa» umuduna bel bağlayan demokratlar, daha gerçekçi olmaya çalışmalıdırlar. MSP'yi tu-kaka etmeksizin ve onu siyasal gericiliğin kucağına atmaksızın, Demirel iktidarını alaşağı edecek asıl mücadele alanında toplanmak zorundadırlar. Parlamentoda verdikleri siyasal muhalefetin. hep böyle kaldıkça aksadığını görmeleri, hele MSP'ye bağlı kaldıkça aksamaya ve yanılmaya mahkum olacağını kavramaları gerekir.

MSP'yi muhalefete kazanacak aşamaya gelindiği zaman. bugünkünden çok daha ileri bir noktada olunacaktır. MSP'ye umut bağlayanlar, eğer bu umutlarını yenemiyorlarsa, o zaman da, MSP'yi muhalefete kazanabilmek için, önce kendilerinin tutarlı, samimî ve güven verici bir muhalefet ortaya koymaları gerektiğini kavramalıdırlar.

Afganistan Devrimi'nin düşmanları yenilecektir

Afgan karşı-devrimcilerinin elindeki modern ABD ve Çin silahları.

Afganistan halkının Aralık 1979 dan bu yana altı aydır verdiği karşı mücadele ile ülkede iç istikrar sağlanıyor. Afganistan Devrimi'nin düşmanları tarafından desteklenen karşı-devrimci çeteler yenilgiye uğratılıyor. Ülkenin güvenliği sağlandıkça, Afganistan'da bulunan Sovyet birliklerinin bir kısmı da geri çekiliyor.

Afganistan'daki Sovyet birliklerinin bir kısmının geri çekilmesi, emperyalist propagandanın aksine, Sovyetler Birliği'nin barış davasına olan bağlılığını bir kere daha göstermektedir. Karşı-devrimcilerin ve emperyalizmin açık saldırısı karşısında Afganistan hükümetinin çağrısı üzerine ülkeye yollanan Sovyet birliklerinin, bu ülkenin güvenliğinin sağlanmasıyla geri çekileceği daha önceden belirtilmişti. Nitekim ülkedeki olumlu gelişmeler sonucu bir kısım birlikler geri çekildi.

Bu durum, emperyalistleri oldukça rahatsız etti. Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı «işgal ettiği»ni yayan emperyalist propaganda, birliklerin geri çekilmesi üzerine bu kez de Sovyetler'in «batının baskısı» ile askerlerini geri çektiğini yaymaya uğraştı. Ancak, ABD'nin kendisine zarar veren «tahıl ambargosu» ve hüsrana uğrayan «Olimpiyat boykotu»nun ardından bu «baskı»nın gülünçlüğü ortada.

Sovyet birliklerinin Afganistan'dan çekilmesi, SSCB'nin ve tüm sosyalist ülkelerin uluslararası gerginliğin yumuşatılmasına yönelik kararlı ve sürekli politikasının ışığında değerlendirilmelidir. Uluslararası gerginliğin yumuşatılması sürecinin sürdürülmesi, dünyada kalıcı ve adil bir barışın sağlanmasını amaç edinen Sovyetler Birliği, geçen aylarda Orta Avrupa'daki askeri varlığını tek taraflı olarak azaltma kararı vermişti ve uygulamaya başladı. Bu kez de aynı karar Afganistan'la ilgili olarak uygulanmaktadır.

Afganistan'ın toprak bütünlüğü ve egemenliği ile yabancıların ve karşı-devrimcilerin müdahale tehdidi devam ediyor. Bu nedenle dış saldırıların püskürtülmesinde yardımcı olmak üzere Sovyet askerlerinin bir bölümü Afganistan'da bulunmaya devam ediyor.

Afganistan halkı, sosyalist ülkeler başta olmak üzere tüm dünya sosyalizm ve barış güçlerinin desteğiyle Devrimini koruyacak, kazanımlarını geliştirecek.

Küba'dan kaçan asalakların hazin sonu

● Küba'dan özgürlük için (!) kaçanlar ABD'de kendilerini toplama kamplarında buldular. Kamptan kaçmak isteyenlere polis ateş açıyor.

Nisan ayı sonlarında Küba'yı terkederek «özgürlük diyarı» ABD'ye sığınan devrim öncesi kalıntıları, ABD topraklarına ayak bastıkları zaman «Yaşasın Carter yaşasın özgürlük» diye bağırıyorlardı. Bugün ise, aradan çok kısa bir süre geçmesine karşılık Carter yönetiminin de, ABD'deki özgürlüğün de ne olduğunu anlamış bulunuyorlar.

Carter yönetimi, aralarında suçluların da bulunduğu bu devrim öncesi kalıntıları, lumpenleri Küba halkına ve Devrimi'ne karşı iyi bir propaganda fırsatı olarak görüyordu. Ne var ki, Küba halkının, bu asalakları kapı dışarı etmesi Devrime her zaman sahip çıkacağını kararlılıkla göstermesi ve dünya halklarının emperyalist provokasyonlar karşısında Küba halkıyla dayanışmasını yükseltmesi bu planları suya düşürdü. Ancak Carter yönetimi bu işten kolayca kurtulamayacaktı. ABD sahillerine çıkan binlerce asalak hiç de iyi karşılanmadı. Küba'yı terkeden devrim kaçkınları konukseverlikle değil, öfkeyle karşılaştılar. «Özgürlük ülkesi» olarak devrim kaçkınlarına kucak açmaya hazırlanan ABD, kendisini birden bir sürü toplum dışı, lumpenlerin istilasına uğramış buldu. Küba'nın başına çorap örmek isterken, kendi başına dert almıştı.

ABD'ye sığınan Kübalı devrim kaçkınlarının karşı karşıya olduğu durum ABD'nin «özgürlük şampiyonluğu»na ibret verici bir örnek. Küba'dan «özgürlük» için kaçanlar, ABD'de kendilerini toplama kamplarında buldular. Aylardır bu kamplarda bekletiliyorlar. Kamplardaki dayanılmaz hayata isyan edince de karşılarında «ateş emri» verilmiş polisleri buluyorlar. Son olarak Arkansas'taki Fort Chaffee kampında aylardır bekleyen 18 bin dolaylarındaki lumpenler, taş ve sopalarla kamptan kaçmak istediler. Bunun üzerine polis saldırıya geçti. 30'dan fazla yaralı ile durum şimdilik sakinleşti.

Olaylarla ilgili olarak, ABD yetkilileri kendilerini iyice gülünç duruma düşüren açıklamalar yaptılar. Olayları «Castro'nun ajanları»nın çıkardığını söylediler. Ancak olayların çok ciddi boyutlara ulaşması ve artan gerginlik koşullarında her an daha büyük patlamaların yaşanması bekleniyor. Bu arada toplama kamplarının bulunduğu bölgelerde halkın Kübalılardan korunmak üzere silahlanmaya başladığı bildiriliyor.

ABD'nin Küba'ya yönelttiği saldırı ABD'ye çok pahalıya oturmuşa benziyor.

«Uzlaşma» elçisi Schmidt SSCB'de...

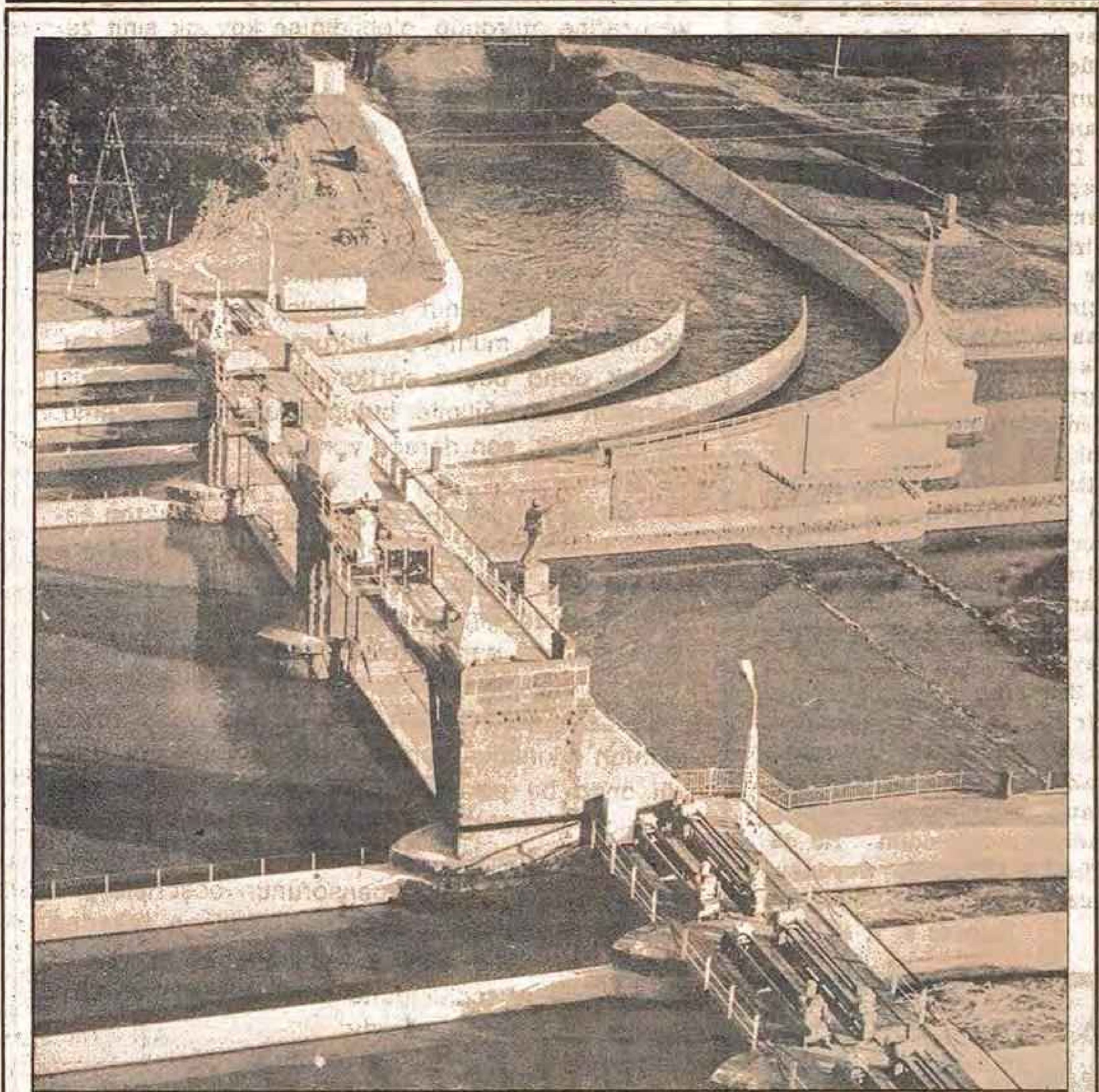
Ankara'daki NATO toplantısının hemen ardından F. Almanya başbakanı Helmut Schmidt Sovyetler Birliği'nin ziyaret etti. SSCB devlet başkanı Leonid Brejnev'le de bir görüşme yapan Schmidt, barışa katkı getirmeyen politikaların ve girişimlerin Sovyetler Birliği'nde makbule geçmediğini, bu ziyaret vesilesiyle bir kere daha görmüş oldu.

Schmidt'in Sovyetler Birliği'ni ziyaretini, kimi aşırı yorumcular, NATO ya da batı ittifakı içindeki çatlaklara bağlıyor. Bu doğru değildi. Gerçi NATO içindeki çatlaklar doğrudur. F. Almanya bu «uzlaşma» ya da batının mantığına uygun bir «yumuşama» zemini aramaktadır. Ancak bu yaklaşımı, bütünüyle ABD'nin sıfırına ve onun Avrupa politikalarına yardımcı olacak biçimde geliştirmektedir.

Nitekim Schmidt, ayağının tozuyla Moskova'da Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a sağladığı...

Devamı s. 7, sü. 2'de

SOSYALİST ÜLKELERDEN

Toz,duman nedir bilmeyen kent

Hava kirliliğinin büyük sanayi kentlerinin kaçınılmaz tamamlayıcısı olduğu söylenir. Bunun doğru olmadığına canlı bir kanıt, Moskova'dır. Moskova'da binden fazla büyük sanayi tesisi var ve sokaklar da otomobil dolu. Buna karşılık kentin havası tertemiz. Kentin üçte birini türlü yeşil alanlar kaplıyor. Etrafı ormanlarla çevrili ve burada zengin hayvan türlerine rastlamak mümkün.

Sorun yalnızca yeşil alanların genişletilmesiyle çözümlenmiyor. Son yıllarda Moskova ve çevresinde 770 su koruma tesisi inşa edildi ya da onarıldı. Bunlara ek olarak havadan toz ve gaz toplayan 1690 adet tesis kuruldu. Sağlığa zarar vermesi muhtemel bütün tesisler şehir dışına çıkartıldı. Moskova'da her yıl çevre korunması için 100 milyon ruble harcanıyor. Kentten geçen nehrin suyu 1960'larda tehlikeli düzeyde kirlenmişti. Bunun üzerine 70 kilometrelik bir mesafe ile nehir sularının temizlenmesi kararlaştırıldı. Nehrin dibinden tulumbalarla 6,5 milyon ton toprak emildi. Bunun yerine bir milyon metre küp temiz kum döşendi, şimdi nehrin suyu tertemiz.

Moskova üzerindeki hava alanı sürekli olarak çok kapsamlı araştırmalara konu ediliyor. Üretim artıklarının, kentin çeşitli mahalleleri üzerinde ve çevresinde nasıl dağıldığı, hava ısı ve nem özellikleri rüzgarın yön ve hızı vb. araştırılarak kentin hava sağlığı plan kapsamına alınıyor.

Moskova'da insanlar bilimsel-teknolojik gelişmenin nimetlerinden yararlanırken, kapitalist ülkelerde olduğu gibi sağlıkları pahasına bir bedel ödemiyorlar.

EĞİTİM

İLKSAN Genel Kuruluna gidilirken...

Memiş ÇINARER

1943 yılında ilerici Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ve Köy Enstitülerinin kurucusu Tonguç'un önayak olmasıyla çıkartılan yasaya göre kurulan İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı (İLKSAN), bugün 217 bini aşkın İlkokul Eğitim Emekçisini bünyesinde toplayan sosyal içerikli bir kurumdur.

1976 yılına değin tam 33 yıl Bakanlık çevrelerinin güdümünde yönetilegelen Sandık, kuruluş amacından saptırılmış ve bir çiftlik gibi yönetilmiştir.

TÖB-DER'in öncülüğünde verilen savaşım sonunda 1976 yılında toplanan 17. Genel Kurul'a büyük bir çoğunlukla TÖB-DER'li delegeler seçilerek girmiş, tüm baskı ve anti-demokratik uygulamalar zinciri kırılarak Sandığı babalarının çiftliği gibi kullananlara bunların hesabı kat kat sorulmuştur. 1976 yılındaki bu örgütlü ve bilinçli savaşım Türkiye Öğretmenlerine önemli bir kazanım sağlamıştır. Bu kazanımla Sandığın yönetim ve denetimi gerçek sahiplerinin, yani İlkokul Eğitim Emekçilerinin eline geçmiştir.

Yıllar yılı, Sandığı arpalık gibi kullananların Sandık yönetiminden uzaklaştırılmaları ve yargı organları önüne çıkarılmaları I. ve II. MC hükümetleri döneminde Sandık üzerinde yoğun baskıların uygulanmasını da beraberinde getirmiştir. Genel Kurul'un kabul ettiği Sandık Ana Statüsü'nü hiç bir yasal gerekçe göstermeden, sudan bahanelerle onaylamayan Bakanlık, türlü engellemelerle baskılarını Sandık üzerinde sürdürmüş, bu baskı ve engellemeler TÖB-DER'in öncülüğünde göğüslenmiş, tehdit, saldırı, sürgün ve baskılar zerrece ödün verilmeden geriletilmiştir. Sandığı kişisel çıkarları için peşkeş çekenlere, sıkıştıklarında bono verenlere, yıllar yılı Sandığı bir arpa boyu ileriye götürmeden, çıkar musluklarını kendi kaplarına akıtanlara gereken dersin verilmesinde kusur edilmemiştir.

İşte, İlkokul Eğitim Emekçilerinin özbeöz sahibi olduğu Sandığın, 7 Temmuz'da 19. Olağan Genel Kurulu Ankara'da toplanacaktır.

Genel Kurula gidilirken, Sandık yönetimine talip olan gurupların eğilimlerini sergilemek, yanlış ve gurupçu tavırların üzerine gitmek, Sandık yönetimine en geniş tabanlı bir yönetimin gelmesini sağlamak tarihsel bir görev olacaktır.

Bugün, «Eğitim İşkolunda» sosyalist gurupların birlikteliğini savunmak ve öğretmen tabanında temsil edilen tüm sosyalist guruplar ile Sosyal demokratların ittifakının örülmesini gerçekleştirmek kaçınılmaz bir görev haline gelmiştir. Kuşkusuz öğretmen tabanı bugün en çok böyle bir birliğin örülmesini beklemekte, buna engel olmaya çalışan gurup ya da bireylere karşı bunların tavırlarını düzeltmelerini istemekte, bu yönde alınan gurupçu ve çıkarcı tavırlara karşı koymaktadır.

Elbette her tür gurupçu ve bireyci tavır aşılacak, öğretmen tabanının özlemlediği ve bir an önce gerçekleşmesini istediği birlik kurulacak, bugün Sandık yönetiminde, yarın da, biricik öğretmen örgütümüz TÖB-DER'de yakıcı bir talep olan «birliktelik» hayata geçirilecektir.

Dar gurupçuluk anlayışı ve kişisel çıkarcılıkla hiç bir başarıya ulaşılamadığı artık bilinmeli, birlikteliğin önüne engel olan ya da olmaya çalışan dar gurupçuluk ve kişisel çıkarcılık mahkûm edilmelidir.

TÜRKİYE ÖĞRETMEN ÖRGÜTLENMESİNİN TARİHÇESİ

Sezai KAYNAK

1922-1946 Dönemi:

Türkiye Eğitim emekçileri 1922'den 1946'ya kadar Merkezi bir örgütten yoksun kalmıştır. Ancak, Yurdumuzun çeşitli yerlerinde yerel bağımsız dernekler kurmuşlardır. Bu derneklerde sadece «Atatürk devrimleri»nin halka anlatılmasında görev almışlardır. Bu tür çalışmaların zamanın yerel öğretmen örgütleri halkevleri ile birlikte, o günün deyimiyle «birer devrim ocağı» şeklinde sürdürmüştür. 1925'de çıkarılan Takrir-i Sükûn yasası işçi sınıfımızın eylemlerini ve pek çok demokratik istemleri bastırdığı gibi öğretmenlerin demokratik planda merkezi bir örgütün çatısı altında bütünleşmelerine de olanak tanımamıştır.

Bu dönem, başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm emekçiler ve de özellikle, eğitim emekçileri için ağır baskı yıllarıdır. Bu arada devrin zulüm ve acılarından fazlasıyla etkilenen, işkencelere maruz kalan Türkiye eğitim emekçilerinin üç büyük neferini anmamak mümkün değil. Bunlar, Emin Türk Eliçin, Hasan İzzetin Dinamo, Sabahattin Ali'dir. Tek parti dönemi öğretmenlerinin örgütlenme uğraşını irdelerken köy enstitülerini, kurucularını saygı ile anımsamayı bir görev sayıyoruz. Köy Enstitülerinin büyük bir ustası İsmail Hakkı Tonguç; 1936-1946 yıllarının İlköğretim Genel Müdürü, Eğitmen kursları'nın da kurucusudur. Köy Enstitüleri deyince İsmail Hakkı Tonguç'tan sonra akla gelen unutulmaz isim ise «öğretmen dostu» Hasan Ali Yücel'dir. Bu incelemede, köy enstitülerini ve onun kurucularını anımsamamızın nedeni enstitülü öğretmenlerin günmüze kadar gelen eğitim emekçilerinin örgütlü mücadelesinde getirdikleri özverili katkılardandır. Öyle ki, enstitülü öğretmenler etkilerini mesleki alanların da dışna taşırarak, toplumu belli ölçüler içinde iyiden, güzelden, doğrudan yana da etkiliyebilmişlerdir.

Egemen sınıf tarafından feodal üretim biçiminin tasfiyesi için düşünülmüş olan Köy Enstitüleri, ve enstitüler burjuvazinin niyetlerini öğrenme ve yaşama biçimi olarak aşmış, sonuç olarak da egemen sınıf tarafından önce köreltilmiş, sonra da kapatılmıştır. Daha sonraları görülecektir ki, sömürüye baskıya karşı çıkan pek çok ilerici, demokrat, sosyalist eğitim emekçileri. Köy Enstitülerinin içinden çıkacak ve örgütlü öğretmen mücadelesine önderlik edeceklerdir. Yine bu dönemde büyük acılara kahırlara mahkum edilen eğitim emekçisi, Halil Aytekin,i, onun «Yağmur ve Toprak» adlı dergisini saygı ile anımsamamak elde değil. Bu dergide, o dönemde anti-faşist mücadeleye gönül veren pek çok ünlü imzaya da rastlıyoruz.

Görüldüğü gibi, «burjuva demokrasisi»nin bile rafa kaldırıldığı bu yıllarda öğretmen örgütçülüğü ölü bir dönem yaşamıştır.

1946-1960 Dönemi:

1945'lerden itibaren tüm dünyada anti-faşist güçlerin kazandığı zafer ve onun getirdiği etkiler, ülkemize de yansımıştır. 1946 yılında cemiyetler kanununda yapılan bir değişiklikle, parti, sendika, dernek ve benzeri birliklerin kurulmasına olanak sağlanınca bu demokratik haklar kullanılmaya başlanmıştır. Öğretmen örgütçülüğüü ikici merkezi birliği olan Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu da bu dönemde kurulmuştur. T.Ö.D.F.'nin yirmi yıllık yaşamının birinci on yıllık döneminde demokrasi mücadelesine katkılar getirdiğini söylemek mümkün değildir. Öyle ki, federasyon sadece siyasi iktidarların uydusu olmakla kalmıyor, ilerici devrimci öğretmenlere karşı düşmanca tavırlar alıyordu. (Özellikle Köy Enstitülü öğretmenlere karşı). Federasyonun ilk on yılındaki bu olumsuz tutumu ve yapısı, öğretmenlerin T.Ö.D.M.F.'ye karşı ilgisizliğini getirmiştir. Bunun en canlı kanıtı, T.Ö.D.M.F.'nin öğretmenlerin ancak onbeşbin kadarını örgütleyebilmiş olmasındandır.

T.Ö.D.M.F.'nin yurt ve dünya sorunlarına, eğitim emekçilerinin ekonomik, demokratik istemlerine ilgisiz kalması, Köy Enstitülü ilerici, devrimci öğretmenlere karşı tavır alması, örgüt başkanlarının da devrin, siyasi partilerinden milletvekili olmaktan başka hiçbir iş yapmaması bir tepki olarak yerel öğretmen örgütlerinin kurulmasına zemin hazırlamıştır. Köy Enstitülerinden mezun olan öğretmenlere sahip çıkan onları savunanlar tarafından kurulan Ege Bölgesi Öğretmenler Derneği, bu derneklerden ilkidir. Kurucuları arasında Halil Akyavaş, Refet Özkan, Avni Aytan, Hayrettin Karademir gibi ilerici, demokrat öğretmenler yeralmıştır. Bu birlik o yıllarda «Gayret» adlı bir yayın organı da çıkarmıştır. Yine bu yıllarda Göller Bölgesi Öğretmenler Derneği'ni öğretmen örgütçülüğünde etkin bir işlev içinde görüyoruz. Çıkardıkları «Demet» adlı dergi, bir bakıma Köy Enstitülü öğretmenlerin «Düşünce Forumu» görevini üstlenmiştir.

Bu yılların öğretmen dernekleri arasında Akdeniz Bölgesi Öğretmenler Derneği,-Marmara Bölgesi Öğretmenler Derneği de zamanın ilerici öğretmen kuruluşlarındandır. Bu dernekler 1963 yılında Köy Öğretmenleri Dernekleri Federasyonu (K.Ö.D.F.) adı ile merkezi bir örgütle birleşmişlerdir. Ancak 27 Mayıs 1960'dan sonra T.Ö.D.M.F'nin ilerici, demokrat bir tavra ve yapıya bürünmesiyle etkinliklerini yitirmişler ve dağılmışlardır. 1946-1960 döneminde egemen sınıflar toplumun diğer kesimlerine olduğu gibi, özellikle eğitim emekçilerine ağır baskılar uygulamışlardır. Yüksek Köy Enstitüsü mezunu 33 öğretmenin kışta kıyamette askere alınıp çavuş çıkarılmaları, içlerinde Mustafa Buğday'ın «Komünist olduğu için» katledilmesi bu dönemin baskılarına örnektir. Bu dönemde önemli bir olumluluk öğretmen hareketinin güçlü bir biçimde toplumsal sorunları yansıtan, kalemlerini bir silah gibi kullanan eğitim emekçilerine sahip olmasındadır. Bunlar, tüm baskılara karşın susturulamayan Mahmut Makal, Fakir Baykurt, Talip Apaydın, Mehmet Başaran gibi yazar öğretmenlerdir.

Görüldüğü gibi egemen sınıflar, politik, ideolojik ve ekonomik çıkarlarını korumak için eğitime el atmışlardır. Öğretmenlerden kendilerine itaatkâr ve sadık uşaklar kendi iradelerine uygulayacak insanlar ve sermaye köleleri yetiştirmelerini istemiştir. Bilim taşıyıcılık görevini üstlenen ve üretime dolaylı katkıları olan öğretmenler egemenlerin arzularına değil, emekçi halkın çıkarlarına sahip çıkıp savununca en amansız baskı ve kıyımlara hedef olmuşlardır. Örgütlenme çabaları da sürekli engellemeye çalışılmıştır.

VELİLER, ÖĞRENCİLER, ÖĞRETİM ÜYELERİ :

«KTÜ faşistlere terkedilmeyecek!»

Trabzon'da ÜGD - polis işbirliğiyle ilericilere yöneltilen saldırıların katliamlara dönüşmesi, Demirel hükümetinin işbaşına geçmesinden bu yana 30'un üzerinde yurtseverin katledilmiş olması, faşistlerin KTÜ'yü işgal çabaları üzerine, ilerici kamuoyu, ilgililere yönelik uyarılarını daha yüksek sesle duyuruyor.

Geçtiğimiz günlerde Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörlüğü, tüm öğretim üyelerinin yanısıra, memurların ve öğrenci velilerinin katıldığı bir basın toplantısı düzenledi. Toplantıda faşist işgal hevesleri, katliamlar şiddetle kınandı.

Öğretim üyelerinin bildirisinde şu görüşlere yer verildi:

«KTÜ'nün öğretim üyeleri, öğrenim özgürlüğünü önleyici saldırıları, kitlesel öldürme planlarını nefretle telin eder. Öğretimin yapılabilmesi, tüm öğrencilerin sınavlara katılabilmesi, üniversite için onur sorunudur. Bu amaca, kamuoyunun ve tüm velilerin desteğiyle ulaşılacaktır.»

ÜGD 2. Başkanı Ekrem Çomaş ve arkadaşlarının üniversiteye yerleştirmek istedikleri bombanın ellerinde patlaması, faşist Mahmut Kaya'nın cebinden çıkan mektubun tam anlamıyla bir katliam planı olması konusunda öğrenci velileri basına yaptıkları açıklamada şöyle dediler:

«Çocuklarımız her gün ölümle burun burunadır. Yurtlarda kalanlar ise âdeta esir kampındaki gibidir. Can güvenlikleri olmadıklarından kantine inip yemek bile yiyememektedirler.

Zorba grubun bu dönem hedeflediği öğrencilerin derslere devamını önlemek, onları sınavlara sokmamaktır. Giderek bu zorba grup K.T.Ü.'yü ve Trabzon'u karargâh haline getirmeye çalışmaktadırlar.

Biz öğrenci velileri olarak; çocuklarımızın okulda, sokakta bu zorbaların kurşunlarına hedef olmalarını istemiyoruz.»

Veliler, güvenlik kuvvetlerinin faşistlerle işbirliği yaptıklarını, bunun sorumlusunun Vali olduğunu da belirttiler.

Öte yandan öğrenciler, faşist işgalin engellenmesi yönünde mücadelede kararlı ol-

Devamı s. 7, sü. 3'de

TÖB-DER'İN GELENEĞİ YAŞIYOR!

Eğitim emekçileri çeşitli yığınsal eylemlerle baskılara, kıyımlara, sürgünlere boyun eğmeyeceklerini, TÖB-DER'in geleneğini yaşatacaklarını her fırsatta gösteriyorlar. Geçtiğimiz günlerde TÖB-DER'li öğretmenlerin Çanakkale'de düzenledikleri «İşçi - Memur - Öğretmen Kıyımları ve Hayat Pahalılığını Protesto, Miting ve Yürüyüşü» yurt çapında mücadele veren eğitim emekçilerinin kolay kolay haklarından vazgeçmeyeceklerinin bir göstergesi niteliğindeydi. Demokratik kitle örgütlerinin de katıldıkları miting ve yürüyüşü TSİP - TİP - CHP ve Birlik-Dayanışma destekledi. Mitingte CHP parlamentreleri de konuştu.

GENÇLERE YOL

Kadir ORALI

Ülkemizde her yıl yüzbinlerce genç, orta öğrenimini bitirir. Bunların pek az bir bölümü belirli bir meslek için yetiştirilir. Geri kalan çoğunluk ise bir yüksek öğrenim için koşullandırılır. Gelecek umutları bu yönde oluşturulur.

Bu yıl da yüzbinlerce genç ÜSS denilen yüksek öğrenime kayıt sınavına girdi. Geçmiş yıllarda olduğu gibi, gene yüzbinlercesi bu sınavı kazanamıyacak. Bunların ailelerinde derin üzüntüler yaşanacak. Geleceğe ilişkin genç hayalleri sönecek...

Şu ya da bu nitelikte bir genel kültüre ve elinde bir diplomaya sahip olan yüzbinlerce genç insan boşta kalıyor: Objektif olarak yalnızca tüketici ve muhtaç; ama yaşları ve bilinçleri gereği bunu kabullenemeyecek durumdaki genç insanlar olarak...

Fiziksel ve zihinsel gelişmelerinin hızlı döneminde bulunan bu gençlik kategorisi, derin bir bunalım içindedir. Bu bunalımı yaşayan ve çıkış yolu arayanların sayısı her yıl artıyor.

Bütün bunlar apaçık gerçeklerdir ve herkesçe biliniyor. Ancak, şimdi asıl gerekli olanı herkes bilmiyor: Sorunun tüm boyutları ve çözüm yolları...

Sonunu tüm boyutlarıyla açıklayabilen ve çözüm yollarını gösteren de bilimsel sosyalizm olabilir. Kuşkusuz herkesten bilimsel sosyalizmi bilmesini ve onun gösterdiği çözümlere uymasını bekleyemeyiz. Fakat, ihtiyaç içinde olanlara ve doğru çözüm arayanlara buna yönelmelerini ısrarla öneririz. Bilimsel sosyalizmin ise teoriye bütünsel ve ciddi yaklaşımla birlikte, işçi sınıfı hareketiyle yakın ilişkiler sürecinde kavranabileceğini gene ısrarla belirtmeliyiz.

Bu doğrultuya yönelmeleri işsizliğe, yoksulluğa, horlanmaya ve çeşitli acılara ve giderek faşist zorbalığa ve kurşunlara lâyık görülen gençler ve aileleri için bir zorunluluktur. Çünkü, onların hemen tümü emekçi sınıf kökenlidir. Sermaye sınıflarının emekçiler için yapabileceği olumlu herhangi bir şey kalmamıştır.

Bunun gibi halen varolan toplumsal-ekonomik yapı da gençlik için hiç bir olumlu gelecek vaadetmiyor. Şu halde, çözüm, burjuva politikalarının gösterdiği yönde değildir.

Bu gerçeklerin de yüksek öğrenim kapılarından döndürülen yüzbinlerce gencin bilincinde net olarak yer etmesi gerekiyor. Bilimsel sosyalizm ve işçi sınıfı hareketi yolundaki binlerce gence bu konuda büyük görevler düşüyor. Neyse ki görevlerin başarılacağına inancımızın gerçek nedenleri çoktan beri vardır. Bu görevleri sürekli açmak ve yerine getirme görevinin de sürekli bilincinde olduktan sonra, geriye kalan güç değil!

DİSK 7. Genel Kurulu'ndan çıkan sonuçlar

- **DİSK 7. Genel Kurulu sosyal demokrat merkezin işçi hareketini pasifize etme girişimlerine karşı gereken dinamizmi ve tepkiyi gösteremedi.**
- **Baştürk yönetimi «uzlaşma» pahasına, CHP'nin hesaplarına teslim olmaktan kurtulamazken, Birlik Dayanışmacılar «yönetim hesabı» uğruna CHP'nin işini kolaylaştırdılar.**
- **Kongre hiç bir karar almadan dağıldı. Halbuki kongre kararları, örgüt yönetimi için her zaman yol gösterici ve bağlayıcı olmuştur. Bu nedenle DİSK yönetimi, yeni bir perspektife sahip olamamıştır.**
- **Burjuvazi DİSK'in birliğine zarar verecek «gelişmeler» umarken, sayıları 11 olan, ama toplam üye sayısı on bini ve delege sayısı yirmiyi geçmiyen küçük bazı sendikaların sorumsuz yöneticilerinin «çıkışından» başka yem bulamadı.**

DİSK 7. Genel Kurulu, hem DİSK'in kendisiyle sınırlı kapsam bakımından, hem de emekçi sınıf mücadelemizin hayati sorunları bakımından, çok önemli bir dönemde toplandı. DİSK kongresinden, bu öneme lâyık kararlar, yaklaşımlar ve çözümler bekleniyordu.

Kongrenin ortaya koyduğu sonuçlara baktığımızda, beklenenlerin gerçekleşemediğini görüyoruz. Ayrıca, DİSK'in ve onunla bağlantılı olarak siyasal güçlerimizin içinde bulunduğu durumu, ve bunun mantıki sonucu olarak, aşmamız gereken olumsuzlukları da görüyoruz. Gazetemizin ikinci sayfasında, kongre, politik boyutlarıyla değerlendiriliyor. Burada kısaca, kongredeki ilişkileri ve çelişkileri ele almak istiyoruz.

Baştürk yönetimi, «istemese» bile, CHP ile ters düşmüştü. Halbuki Baştürk ve arkadaşları, CHP'nin program ve politikalarına bağlı olarak bilinirler. Demek ki, ne DİSK yönetiminde reformizme açıktan teslim olunabiliyor, ne de sosyalizme karşı tavır alınabiliyor.

Bunda CHP'nin iki yıllık iktidar uygulamalarının payı var. Bu görüşlerini henüz değiştirmemiş olması bakımından, DİSK kongresinde de CHP ile Baştürk arasında bir uzlaşma olamazdı. Nitekim kongrenin ilk görüntüsü bu, idi.

Öte yandan, son iki yılı, DİSK'i ve onun birliğini zedeleme yönünden bir hayli verimli geçirmiş olan Birlik - Dayanışmacı delegeler, kongreyi kendi açılarından «değerlendirmeye» çalıştılar. Bu gurubun hedefi, eğer olursa Baştürk'le uzlaşmak, olmazsa CHP ile uzlaşmak, yetmiyorsa CHP ile uzlaşıp Baştürk'ü uzlaşmaya zorlamak olarak göründü. Bu «esnek politika» Birlik - Dayanışmacıların konuşmalarına ve oylarına renk kattı. Bunlar, CHP'yi «incitmekten» öylesine kaçındılar ki, Üstündağ'ın çirkef konuşmasını «protokol» icabı alkışlayanları, «gövde gösterisine» çıkanları, ve hatta «faşizme ve goşizme karşı olup» (!) «şerefli Türk ordusuna kurşun sıkanları lânetleyenleri» bile oldu. Dahası, kendilerini suçlayan çalışma raporuna bile kabul oyu verdiler!

DİSK'in birliğini savunan TSİP'li, TİP'li, Devrimci Demokrat ve bunlarla birlikte hareket eden delegeler, sorumlu politikanın ağırlığını duyurmak için çaba gösterdiler. TİP'li delegelerin, bilerek veya bilmeyerek, Birlik - Dayanışmacıların, kendilerini de kapsayan kombinezonlarına âlet veya muhatap olmaları bu bütünlüğün dışında...

Kongreye niçin geldiklerini, neyi savunduklarını ve kime «çalıştıklarını» ancak kongrenin sonunda öğrenebildiğimiz bazı goşist sendikacılar ve kendinden menkul devrimciler, gericiliğin değirmenine, ancak TRT haberlerini birkaç dakika çevirecek kadar su taşıyabildiler.

CHP'nin «Kongre çıkartması» üçüncü gün gerçekleşti. Yanına bir gurup milletvekilini alan Üstündağ, geldi, çattı ve gitti. Hemen ardından Ali Topuz ve gurubu, geldi, seyretti, gitti. CHP'nin tutumunu bekliyormuş gibi, polis ekipleri DİSK delegelerinin kaldığı otelleri bastı, dağıttı, çekip gitti. Sonra da «uzlaşmalar» gerçekleşti.

Baştürk, Birlik - Dayanışmacılardan, Birlik - Dayanışmacılar Baştürk'ten çekindikleri için, ve her ikisi de tabandan çekindikleri için CHP rahatladı. Her ikisiyle de uzlaşma yapabildi. Her ikisiyle de beraber olmanın ödününü ayrı ayrı her ikisinden de istedi. Ve aldı.

Bu anlamda denebilir ki, CHP kongreyi de aldı. Çoğu zaman kendisinin olan Rıza Güven'den, Mukbil Zırtıloğlu'ndan, her zaman kendisinin olan Ertan Andaç'tan, Süleyman Çelebi'den, böyle olduğu için de onurlu davranacağı açık olan Kemal Daysal'dan oluşan bir yönetimle DİSK önümüzdeki dönemde neler yapabilir.

Eğer taban izin verirse, her halde bugüne kadar yapılanlardan fazlasını dğeil!

7. Genel Kurul'da Oluşan DİSK Yönetim Organları

YÜRÜTME KURULU

1 — Abdullah Baştürk (Genel Başkan)
2 — Fehmi Işıklar (Genel Sekreter)
3 — Rıza Güven
4 — Mukbil Zırtıloğlu
5 — Süleyman Çelebi
6 — Ertan Andaç
7 — Kemal Daysal

YÖNETİM KURULU ASİL

1 — Ekrem Akkuş
2 — İsmail Hakkı Önal
3 — Belgüzar Can
4 — Durmuş Ali Yalnız
5 — Celal Küçük
6 — Mehmet Karaca
7 — Murat Tokmak
8 — Kenan Akman
9 — Ali Özarkalıoğlu
10 — Tahir Güner
11 — Rıdvan Budak
12 — Demirhan Tuncay
13 — Turan Ata
14 — Mustafa Karadayı
15 — Selahattin Sayın
16 — Akçın Koç
17 — Yalçın Talaka
18 — Yaşar Arıkan
19 — Özcan Kesgeç

DENETİM KURULU ASİL

1 — İsmail Özbiçer
2 — Talat Öz
3 — Ali Kocaman

ONUR KURULU ASİL

1 — Cemal Arslan
2 — Ergun Erdem
3 — İsmail Çalışkan
4 — Osman Özkan
5 — Şaban Aydın

YÖNETİM KURULU YEDEK

1 — Hüdaverdi Talay
2 — Niyazi Kuas
3 — Rıza Tırpancı
4 — Mehmet Mıhlacı
5 — Selahattin Uyar
6 — Besim Usta
7 — Hasan Gürsoy
8 — Tümer Tuna
9 — Mehmet Bekiroğlu
10 — Arsait Şen
11 — Ahmet Ağır
12 — Ersin Atlı
13 — Ekrem Aydın
14 — Ali Demir
15 — İsmet Cantekin
16 — Veysi Ziyadişli
17 — Ahmet Ertan
18 — Şenol Kıçılbelg'ner

DENETİM KURULU YEDEK

1 — Zeki Merdol
2 — Seyda Bakır
3 — Yılmaz Çöte

ONUR KURULU YEDEK

1 — Cemil Altan
2 — Halil İbrahim Kader
3 — Mehmet Aydın
4 — Müzehher Çalışkan
5 — Muzaffer Subaşı

DİSK 7. Genel Kurulu nasıl geçti?

DİSK 7. Genel Kurulu, ancak delegelere yetecek büyüklükte bir salon olan Muhsin Ertuğrul Tiyatrosunda, 25 Haziran günü başladı. İlerici kamuoyunun DİSK kongresine ilgisi çoktu. Kongrenin bazı örgütsel sorunlara ve emekçi sınıf mücadelemizin bir kısım sorunlarına çözümler getireceği, yaygın olan beklentiydi.

Bilimsel sosyalistler için, DİSK'in örgütsel birliğini sağlamada ve pekiştirmede, daha ileri hedefler için kararlar almada bir fırsat olması gereken kongre, sosyal demokrasi açısından ise DİSK'i etkisizleştirmek için bir operasyon fırsatıydı.

Kongrenin kalın çizgilerini özetliyoruz. Buradan anlaşılır sonuçlara varmak kolay olacaktır.

- İlk günün tamamı ve ikinci günün yarısı, Abdullah Baştürk'ün açış konuşması ve konukların konuşmalarıyla dolu geçti. TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, TİP Genel Başkanı Behice Boran, Birlik Partisi Genel Başkanı Mustafa Timisi konuştular.
- CHP Genel Sekreteri Üstündağ, kongreye üçüncü gün gelerek konuştu. Böylece, sosyalistlerle ve diğer ilerici siyasal güçlerle yanyana olmadığını, DİSK'e onlar gibi bakmadığını «birilerine» anlatmış oluyordu.
- Öteki konuşmacıların aksine Üstündağ, DİSK'in birliği diye bir sorunları olmadığını gösterdi. DİSK'i CHP'nin kuyruğuna takılmaya davet etti. Açıkça antikomünizm yaptı.
- Delegelerin, aralarında Birlik Dayanışmacıların da bulunduğu bir bölümü, inanarak veya «protokol icabı» Üstündağ'ı alkışladılar. Maden-İş Genel Başkanı Kemal Türkler'in, Üstündağ'ın koluna girerek salondan dışarı çıkması, delegelerin büyük çoğunluğunun dikkatinden kaçmadı.
- Mustafa Üstündağ'ın arkasından söz alan Kemal Türkler, «Türk askerine, şerefli Türk ordusuna kurşun sıkanları» lânetledi. Türkler ayrıca, «faşizme ve goşizme karşı mücadelenin» baş görevleri olduğunu belirtti!
- Delegeler, Birlik Dayanışmacılarla CHP arasında esen bu sıcak rüzgârı görünce, TÖB-DER kongresini hatırlamaktan kendilerini alamadılar.
- CHP'nin DİSK içindeki uzantısı delegeler, DİSK yönetimine çattılar ve CHP ile iyi geçinmemesini eleştirdiler. OLEYİS delegesi Ahmet Taş, sosyalizme küfretmek için bundan daha iyi fırsat olamıyacağını kanıtlamak istercesine konuştu.
- Tekgen-İş delegesi Mehmet Yıldırım, sosyalizme dizilen sövgülere dikkati çekerek, DİSK delegelerinden, buna izin vermemelerini istedi.
- Maden-İş ve Banksen delegeleri, kongre boyunca «devrimci marşlar» okuyarak bütün delegelerin dikkatini çekmeye çalıştılar.
- Aynı delegeler, genel sekreterin kongre tarafından seçilmesini öngören tüzük değişikliği aleyhine oy verdiler.
- Salonu terkeden Abdullah Baştürk'ü yuhaladılar.
- «Tavrımız Baştürk'e karşı değildir» diyen ve Baştürk'ü kongreye geri çağıran davetiyeyi imzaladılar.
- Tüzüğün daha sonraki maddelerini, Abdullah Baştürk'ün isteği doğrultusunda, oylarıyla desteklediler.
- Divan, «Kongre kararlarını», seçilecek yönetim organlarına devretme önerisini getirdi. Böylece, «Kongre kararlarını» yeni seçilecek yönetim organları alacaktı (!!) TSİP'li delegeler buna karşı çıktılar. Oylamada TİP'li delegeler de bu anti-demokratik kararı oylarıyla reddettiler. Ama karar, Birlik Dayanışmacı delegelerin de oylarıyla kabul edildi.
- Seçimlerin yönetimi değiştirmesi, yeni ve dinamik unsurları yönetime getirmesi, delege çoğunluğunun özlemiydi.
- Abdullah Baştürk, büyük çoğunluğun oyunu alarak Genel Başkanlığa yeniden seçildi.
- Fehmi Işıklar, «tabansız» diye nitelenmesine karşılık, 350 oy alarak ilk turda Genel Sekreterliğe seçildi. Birlik Dayanışmacı delegeler, Işıklar'a oy verdiler, 90 oy boş çıktı!
- Abdullah Baştürk, yürütme kurulu üyelikleri için genel kurul'a on isim teklif etti. Bunlar: Mukbil Zırtıloğlu, Rıza Güven, Tuncer Kocamanoğlu, Kemal Nebioğlu, Mustafa Aktolgalı (eski) Mehmet Karaca, Metin Denizmen, Burhan Şahin, İsmet Cantekin, Özcan Kesgeç (yeni) idi.
- Önerilen bu liste, Abdullah Baştürk ile Birlik ve Dayanışmacıların anlaştıklarını gösteriyordu.
- İlk turda, üçte iki çoğunluğu sağlayan ve seçilen olmadı.
- İkinci turda Mukbil Zırtıloğlu ve Rıza Güven salt çoğunluğu sağlayarak seçildiler.
- Üçüncü turda oylar dondu ve seçimler ertesi güne bırakıldı.
- Ertesi gün (son gün) adayların bir bölümü değişti. Yeni adaylar, Kemal Daysal, Süleyman Çelebi, Ahmet Nalbantoğlu idi. Bu adayların kimliği sayesinde, Birlik Dayanışmacıların CHP ile anlaştıklarını ve Baştürk'le uzlaştıklarını anlamak mümkün oldu.
- Ayrıca, bu anlaşma ile, Birlik Dayanışmacı'ların TİP'li Özcan Kesgeç'e karşı, bir başka TİP'liyi, Ahmet Nalbantoğlu'nu çıkarıp, TİP'in oylarını bölmek amacında oldukları delegeler arasında konuşuldu.
- Nalbantoğlu durumu görüp adaylıktan çekilince bu kez CHP'li Ertan Andaş aday gösterildi.
- Yeni adayların üçü de, henüz seçilememiş olan yürütme kurulu üyeliklerine seçildiler ve böylece CHP, DİSK içinde önemli iki mevzi kazanmış oldu.
- DİSK kongresinde «iddialı» olduğunu söyleyen ve bu iddiasına güvenerek Sosyalistlerle ve diğer ilerici güçlerle işbirliğine yanaşmıyan Birlik Dayanışmacılar, «tabansızlarla» birlikte çalışacak bir MYK üyeliğini «kazandılar»!
- Kongre'de organlara seçilemiyen bazı sendikacılar (Burhan Şahin, Kenan Budak, Çetin Uygur vesaire...) yanlarına bir kısım küçük sendikaların yöneticilerini de alarak, «DİSK'in reformistleştiğini», «DİSK'te demokrasinin kalmadığını» ileri süren bir açıklama yaptılar. TRT bu açıklamayı çok beğenip, bültenlerinde uzun uzun yayınladı!
- DİSK 7. Genel Kurulu bitti... (3.7.1980)

TSİP GYK ÜYESİ MEHMET YILDIRIM'IN DİSK 7. GENEL KURULU'NDA YAPTIGI KONUŞMA

DİSK 7. Genel Kurulu kürsüsünü sosyalizme ve sosyalistlere çatmak için bir araç olarak kullanan CHP Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ'ın ve ondan cüret alan kimi CHP'li delegelerin konuşmaları, DİSK kongresinin tepkisini çekti. TSİP Genel Yönetim Kurulu Üyesi ve TEKGES-İŞ Sendikası Örgütlenme Dairesi Başkanı Mehmet Yıldırım, Genel Kurul'da yaptığı konuşmada, Üstündağ'ın suçlamalarını cevaplandırdı. Kongre delegelerinin ezici çoğunluğunun düşüncesini dile getiren ve uzun alkışlarla karşılanan bu konuşmayı yayınlıyoruz.

Değerli konuklar ve DİSK'in Delegesi Yiğit Arkadaşlarım,

Sizleri, Enerji-İş kolunda DİSK çatısı altında ve sendikamız TEK-GES-İŞ'te örgütlenmiş enerji işçileri adına saygıyla selâmlarım.

KARDEŞLER,

Ben konuşmamı, özellikle DİSK'in bu 7. Genel Kurulu'nda, sürekli gündeminde olan birlik konusunda ve yazılı olarak yapacaktım. Ancak CHP Genel Sekreteri Sayın Mustafa Üstündağ'ın talihsiz ve burjuvazinin anti - komünizm edebiyatıyla çakışan ve ondan cesaret alıp bir kısım delege arkadaşların bu kürsüyü sosyalizme sövgüler için kullanmasından sonra yazılı konuşmamdan vazgeçiyorum.

Delege Arkadaşlarım,

Öyle sanıyorum ki, bir DİSK Kongresi ilk defa bu ölçüde işçi sınıfının nihai kurtuluşu olan yüce sosyalizme saldırı alanı olarak kullanılmaktadır. Buna hiç kimsenin hakkı yoktur. DİSK'in Kongresi'nde sosyalizme saldırılmasına müsaade etmeyiz ve etmemeliyiz. Sosyalizm, DİSK'in tüzük ve kararlarında yerini alan ve uğrunda mücadele edeceği bir amaçtır. Bir ilkedir. Bu ilkeyi kimseye çiğnetmeyeceğiz.

Kardeşler,

Ülkenin içinde bulunduğu siyasi durumu ve faşist saldırıların kapsamını Sayın Üstündağ bütün boyutları ile sergilediler ve açıkladılar. Bu anlamda bütün söylediklerine katılıyoruz. Ancak somut durumu sadece açıklamak yetmez. «Faşizm kapıdan içeri girmiştir» demek yetmez. Onu yenmenin, ona karşı mücadele etmenin yollarını, yöntemlerini açıklamak, önermek gerekir. Oysa Sayın Üstündağ'ın çözüm olarak bize sunduğu, «özgürlükçü demokrasi» kılıfı altında ve sınırları içinde, burjuvaziye teslimiyettir.

Kardeşler,

CHP sözcüleri, burada, kendilerine hayâsızca saldırıda bulunduklarını söylüyorlar. Oysa burada söylenenler asla CHP'ye saldırı değildir. İstediklerimiz gayet açık ve nettir. Biz, CHP'nin faşizme karşı mücadelede daha kararlı, daha tutarlı olmasını istiyoruz.

Biz, CHP'nin, faşizme karşı mücadele edenlerin saflarında yer almasını istiyoruz.

Biz, CHP'nin, faşizme karşı mücadelede en kararlı siyas' güç olan sosyalistlerin yanında olmasını istiyoruz.

Kaldı ki sadece bizler değil, CHP tabanı ve CHP'ye oy vermiş milyonlarca emekçi de CHP yönetiminden bunu istiyor ve bekliyor.

Bir burjuva partisi olmakla birlikte, Sosyalistler asla CHP'yi, AP ile, CHP'yi MSP ile aynı kefeye koymuyorlar, bu yanılgıya düşmüyorlar. Hele hele, CHP ile faşist MHP'yi bir görme yanılgısına düşmeleri düşünülemez bile. Bu eleştirilerimiz, CHP yöneticilerini rahatsız etmemelidir

Kardeşler,

Sosyalistler ve tüm ilericiler, ancak sürekli eleştiri ile sosyal demokrasiyi ve onun siyasi temsilcisi CHP'yi faşizm karşısında daha kararlı ve tutarlı hale getirebilirler. Yoksa CHP'nin her dediğine evet diyerek ve onun kuyruğuna takılarak değil!

Değerli Delege Kardeşlerim,

CHP'nin faşizm konusundaki tahlili de yanlış. O faşizmi sadece MHP ile özdeş görmektedir. Oysa faşizmi ve faşist saldırganlığı, ülkedeki tekellerden, onların bağımlı olduğu emperyalizmden ayrı düşünemeyiz.

Emperyalizm, içine düştüğü ekonomik bunalımdan kurtulmak için, sömürdüğü ülkelerin halklarına daha fazla bindiriyor. İşte ülkemizdeki faşist saldırganlığın esas kaynağı ve nedeni budur. Yani, ülke, ekonomik olarak bağımsızlığını kazanmadığı müddetçe bu faşist saldırganlıktan kurtulmak mümkün değildir. Onlar, ülkemizdeki çıkarları ne zaman tehlikeye girerse, işte o zaman saldırıların dozunu artırmaktadırlar. Bu nedenle faşizme karşı olunmak isteniyorsa, emperyalizme karşı ülkenin ekonomik bağımsızlığını savunmak, en azından bu konuda, CHP yönetimi kadar vurdumduymaz olmamak gerekir. Oysa CHP, hükümette olduğu dönemlerde, bağımsızlık politikası değil, aksine bağımlılık politikası izlemiştir. İkili anlaşmalara yenileri ilâve edilmiş ve tekelci sermayenin kredi darboğazı, yeni yeni borçlarla giderilmeye çalışılmıştır. Halbuki, CHP'nin bu tutum ve politikalarına karşılık...

- Halkımız, emperyalizme karşı ulusal özgürlüğünü savunuyor.
- Halkımız, ikili anlaşmalardan vazgeçilmesini istiyor.
- Halkımız, IMF ile yapılan anlaşmaların yırtılmasını istiyor.
- İşçi sınıfımız ve emekçi halkımız, Sosyalist ülkelerle dostluk anlaşmaları yapılmasını ve ticari ilişkilerin geliştirilmesini istiyor.
- İşçi sınıfımız, emperyalizmle olan ekonomik, askeri ve siyasal bağların böylelikle ortadan kaldırılmasını istiyor.
- Halkımız, ulusal çıkarlarımızla bağdaşmıyan ve ülkemizi daha da bağımlılaştıran ilişkilerden kurtulmak istiyor.

Delege Arkadaşlarım,

Bu söylediklerimizi CHP'nin yapması mümkün mü? Gerçi onlar, kürsülerde ve meydanlarda bol bol nutuk atarlar. Ancak, söylediklerine kendilerinin de inanmadıklarını iyi biliyorum. Onlar da kurtuluşun, ancak emperyalizmle olan ilişkilerin zayıflatılmasına ve koparılmasına bağlı olduğunu bilmeli, bunu öğrenmelidirler.

Kardeşler,

Bu söylediklerimizle, «CHP'ye haksızlık mı ediyoruz?» diye düşünenler olabilir. Günümüzde «tarafsız» olanlar, güçlüden yana olmak durumundadırlar.

CHP'yi «tarafsızlık» iddialarını da hesaba katarak değerlendireceğinizi biliyorum. CHP emekle sermayenin «barış içinde bir arada» yaşayabileceğini ve bunun için çalıştığını söylüyor. Bunu programına ve tüzüğüne geçirtmiştir. İşte yanlışlık ve zaaf bu felsefeden, bu düşünceden kaynaklanmaktadır. Siz hiç patronla işçinin çıkarlarının aynı doğrultuda birleşebileceğine inanıyor musunuz? İşte CHP, bu imkânsız olanı istemek ve mümkün kılmak için uğraşıyor. Oysa açık açık tavrını koymalıdır. «Ben sermayeye karşıyım, emekten yanayım» diyebiliyor mu CHP? CHP Genel Başkanı sık sık, «biz haklı kazançtan yanayız» diyor. Bir insan nasıl olur da çalışarak sermaye biriktirip, milyonlar sahibi olabilir? «Haklı kazanç» adı altında sermaye sömürüsü savunulmaktadır. Sömürüye «haklı kazanç» denilebilir mi?

Kardeşler,

Biz CHP'nin, demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkmasını istiyoruz.

Oysa CHP, hükümette olduğu dönemde, tam aksini yapmıştır. Demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlayan yasa tasarıları hazırlayarak meclis gündemine getirmiştir. Faşist saldırganlığın ve siyasi gericiliğin önünde, sıkı yönetim ilân edecek kadar gerilemiştir.

TÖB-DER'in kapatılması için AP iktidarına yeşil ışık yakmış ve POL-DER'i kendi elleriyle kapatmıştır.

CHP'yi karşısına almayan ve pek çok konuda destekleyen DİSK'e etmediğini bırakmamıştır.

Bütün bu söylediklerimiz, bu yapılan eleştiriler haksızlık mı oluyor? Niye, haklı eleştiriler karşısında sayın CHP yöneticileri tahammül edemiyorlar.

Kardeşler,

DİSK'in bu 7. Genel Kurulu gerçekten çok önemli. Birincisi, DİSK üzerinde birtakım operasyonlar düzenlenmek isteniyor, bunun için önemli. Bugün burada yapılan konuşmalardan, bu açıkça görüldü. İkincisi, Birlik konusudur. Birlik sorunu, DİSK'in birliği, üzerinde birtakım operasyonların düzenlendiği ve bu tür çabaların sarfedildiği bu 7. Genel Kurul'da, daha da büyük bir önem kazanmaktadır.

Birlik konusunu geniş kapsamlı olarak düşünmek zorundayız.

Birincisi, Demokratik Birliktir. Bütün anti-faşist güçleri bağrında toplayacak olan Demokratik Birliğin oluşmasında, DİSK'e büyük görevler düşmektedir. Türkiye işçi sınıfının en güçlü ilerici ekonomik demokratik örgütü olan DİSK, demokratik birliğin oluşması çalışmalarında başı çekmelidir.

İkincisi, sosyalist hareketin birliğidir. Sosyalist hareketin bölünmüşlüğünden doğan zaaflarımızı hepimiz biliyoruz. Bundan, DİSK'in mücadelesinin de etkilendiği açıktır. Sosyalist hareketin bu objektif durumu, demokrasi mücadelesini de olumsuz yönde etkiliyor, demokratik örgütlerin işleyiş mekanizmalarını da belli ölçüde aksatıyor.

DİSK'in bu anlamda homojen bir siyasal desteğe ve yol göstericiye ihtiyacı olduğu inkâr edilebilir mi? Sosyalist hareketin birliğinden, siyasal iktidar mücadelemizin güç kazanacağı görmezlikten gelinebilir mi? Ve nihayet sosyalist hareketin birliğinden, sol güçlerin derlenip toparlanması ve anti-faşist mücadelenin cepheleşmesi süreçlerinin çok olumlu biçimde etkileneceği bilinmeyen, arzu edilmeyen bir durum mudur?

İşte kardeşlerim, yeni oluşacak DİSK yönetimi, emekçi sınıf hareketimizin ve sosyalist hareketin birliği sorunlarına bu kapsamda yaklaşmalı, demokrasi mücadelesinin örgütlenmesinde yerini alırken, objektif konumu itibarıyle de, sosyalist hareketin birliğini kolaylaştıracak girişimlerden uzak durmamalıdır. DİSK çatısı altındaki ortak demokratik ve ekonomik eylem, böylece güçlenecektir.

DİSK'in, kendi bünyesini bu yaklaşımla oluşturması ve biçimlendirmesi kadar doğal, hiçbir şey olamaz. Bu nedenle, sosyalist birliğin tarafları ve yandaşları DİSK yönetiminde belirleyici olmalıdırlar. Bu konuda dışlayıcı, seçmeci ve gurupçu çözümlere, başından beri karşı olduğumuz gibi, bundan sonra da karşı olacağız. Bu tutumlar, olumlu gelişmeleri engelleyici niteliktedirler.

Kardeşlerim,

DİSK 7. Genel Kurulu'nun, bu anlamda ve kapsamda, olumlu ve yapıcı kararlar alacağına, hepinizin, bu konuda üzerine düşen sorumluluğun bilincinde olduğunuza ve gerekeni eksiksiz yapacağınıza olan inancımla sözlerimi bağlıyorum.

Hepinizi saygıyla selâmlıyorum.

SANAT-KÜLTÜR-BİLİM

Resim-Afiş Etkileşmesi

Gülsün KARAMUSTAFA

Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda temel sanat asistanlığını yürüten Gülsün Karamustafa, «Sanat Akımlarının Günsel İşlevselliğe Dönüşme Sürecinde RESİM - AFİŞ ETKİLEŞMESİ» konulu teziyle öğretim üyesi olmuştur. Bu tezin bir özetini sunuyoruz:

Sanat işlevseldir. İlkel insanın büyü yapmak için çizdiği ilk resimler, dinsel törenlerde söylediği ilk ritmik ezgiler sanatın başlangıcını oluşturur. Çeşitli toplumsal gelişim evreleri süresince sanat işlevselliğini yitirmez. Rönesans Avrupa sanatının çok önemli ürünler verdiği, aynı zamanda toplum yapısının değişmeye yüz tuttuğu, burjuvazinin sınıf olarak kendini belirlemeye başladığı dönemdir. Sanat koruyucusu olarak bu yeni zengin sınıf ilerici bir tutumla sanatı destekler ama, bir anlamda da bireyselleşmesi yolunda ilk adımları atar.

Sanatı destekleyici bir nitelik gösteren 1789 Fransız Burjuva Devrimi'nden sonra toplumsal gelişim bazı sanat kavramlarının da değişmesine yol açar. 19. yüzyılda endüstri devrimiyle birlikte fabrikaların açılması ve kitle üretiminin başlaması, el tezgâhlarının yok olmasına, yanısıra sanatsal kavramların sarsılmasına yol açar. Bu süreç içinde burjuvazinin, o güne kadar önemli bir işlev yüklenmiş olan resim sanatıyla ilişkileri değişir. Resim ideolojik işlevinden uzaklaştırılır, ev içlerine ve müzelere kapatılır... Sanatçı toplum dışına itilmiştir.

Çağdaş anlamda «afiş» 19. yüzyılın ikinci yarısında, böylesi bir ortamda, resim sanatının içinden doğar. Böylelikle bu yeni resimli sanat, işlevini yitiren ve zengin evlerine kapatılan resim sanatının işlevsel yönünü üstlenir. Önceleri afişleri üretenler ressamlardır.

Böylelikle resmi etkisine alan sanat akımları, afişi de etkiler. Bu iki sanat kolu arasında kesin bir birliktelik sözkonusudur. Bu dönemde afişin sanatsal değeri üstündür.

20. yüzyıl, teknolojik gelişmelerin hızla oluştuğu bir dönemdir. Afiş ise teknolojik özelliği bakımından kapitalist dönemin diğer ürünleri gibi çoğaltılabilen bir sanat ürünüdür. Bu özelliği, afişe yeni dönemin propagenda aracı olması sağlar. İşlevsel özelliğinden ötürü salt endüstrinin hizmetinde kullanılır. Tüketim toplumu yaratmada aracı yapılır. Bu dönem içinde de afişin resim sanatıyla olan ilişkileri sarsıntıya uğrar. Afiş sanatçısıyla resim sanatçısı arasında bir ayrım oluşturulmuş, reklamcılık örgütlenmiş, afiş sanatı bu bütünün içinde yerini almış ve profesyonel reklam tasarımcısı ortaya çıkmıştır. Böylelikle endüstrinin hizmetinde afiş kavramı hiç de yaratıcı olmayan, ama tanıtıcı yönü ağır basan yoz ürünler ortaya koymuştur.

Günümüzde ise afişin, resim sanatıyla değişik ve yeniden hizmetinde kullanılır konusudur. Artık tüketim toplumu bir anlamda oluşturulmuştur. Radyo, TV, basın gibi kitle iletişim araçları o denli gelişmiştir ki, afiş, bir reklam kampanyasının ancak bir öğesi haline gelmiştir.

Öte yandan kâra dayanmayan ekonomik sistemlerde yepyeni bir afiş anlayışının gelişmesiyle birlikte afiş sanatı yeni bir açılım, bir çeşit bağımsızlık kazanmıştır. Bu da onun resim sanatıyla eskiden beri sürdürdüğü etkileşmeyi yeniden canlandırmıştır. Afiş sanatının özüne, yani resme, —geçirdiği yüz yıllık serüvenin deneyimlerine sahip olarak— yaklaşmasının, ona yeni boyutlar kazandıracağı bir gerçektir.

Günümüzün ilerlemiş teknolojisinin yanısıra, kültürel bir birikime sahip çıkan afiş sanatı işlevselliğini sürdürecektir. Resim ve afiş gibi içiçe iki sanat kolunun etkileşmesinin ürünleri daha işlevsel, daha demokratik, sanatsal anlatımlar oluşturmaya adaydır.

Gülsün Karamustafa

Gülsün Karamustafa 1944'de Ankara'da doğdu. 1963 Ankara Koleji'nden, 1969'da Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Resim Bölümü Bedri Rahmi Eyüboğlu Atelyesinden mezun oldu. 1962'de ilk kişisel sergisini açtı. 1966-70 yılları arasında çeşitli karma sergilere katıldı. 1970 -72 yıllarında grafiker olarak çalıştı, çocuk kitapları resimledi serigraf çektiği ile afiş ve resim denemeleri yaptı. 1975'te Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Sempozyumuna katıldı. Antalya müzesi giriş kapısı duvarında 6x7 m büyüklüğünde bir duvar resmi vardır. 1974 ve 77 yılları arasında bir çok karma sergiye katıldı. 1977'de Görsel Sanatlar Derneği yönetim kurulun'da çalıştı. 1978'de Taksim Sanat Galerisinde kişisel bir sergi açtı.

GÜLSÜN KARAMUSTAFA'NIN TANIKLIĞI

«Resim-Afiş Etkileşmesi» konusunda verdiği tezin paralelinde kısa süreli bir sergi açtı Gülsün Karamustafa. Sergi, sanatçının 79-80 yıllarında yaptığı resimlerden oluşuyor. Vakanüvist bir tavrı var Gülsün Karamustafa'nın. Günü gününe şahit olduğu olaylara tanıklık yapıyor dürüst bir gözlemcilikle. Daha çok kırsal kesimden insanları konu seçmiş kendine. Bu sergiden anladığımız bu.

Örneğin tatil köylerindekileri... Tatil köylüleri ve tatile gelenler arasındaki çelişki anlatılıyor iki resimle. Daha sonra köyden kente göçenler —hani şu ne köylü, ne den kentli— iki dünya arasında kalanlar Apartmanların bodrum katında oturan, çocuk bakanlar, gecekondudakiler... Çeyizini hazırlamaya çalışan bir gençkız, belki de hiç tanımadığı biri ile evlenecek... Acaba? Bir gecekondu ailesi, içki masasında baba, geride ana, çocuk hüzünlü. Ya baba? O da öyle. Yine bir gecekondu: masada bir genç ders çalışıyor. Geride annesi biraz kurkulu izliyor yarının ümidini. Bir koğuşta çingeneler dansediyor, aldırmazlıkla... Bir arama sahnesi. Hergün birkaç kez şahit olduğumuz türden. Pencereden şaşkınca izliyorlar aramayı çocuğuyla taze gelin.

Hep böyle şaşkın mı bakılacak? Korkulu, hüzünlü?..

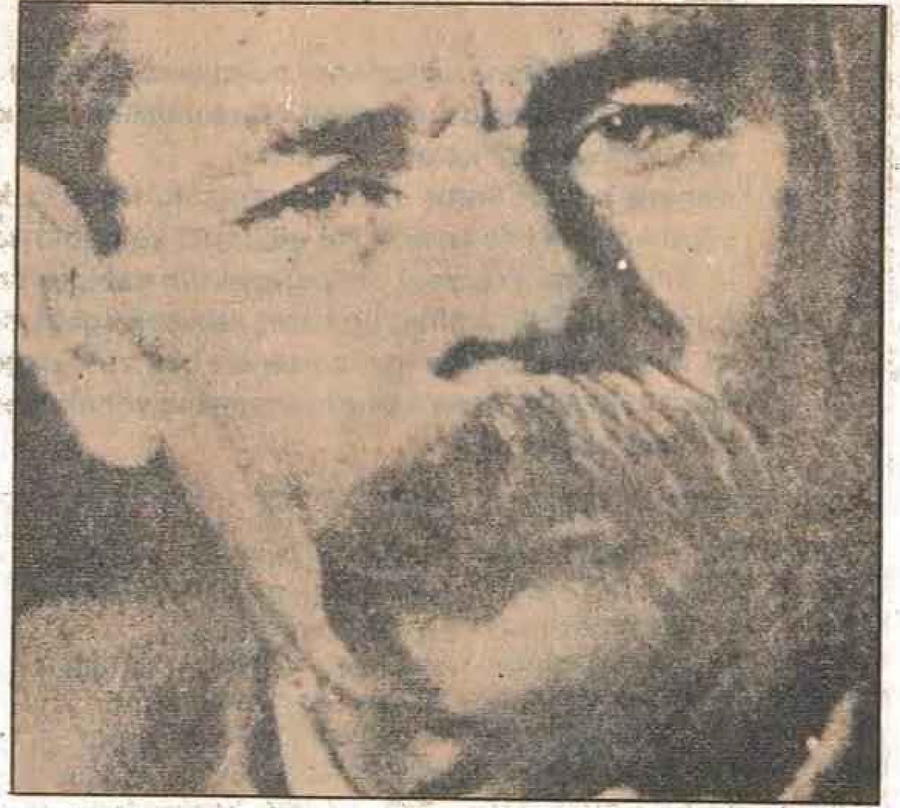
Hayır! diye cevap veriyor Gülsün Karamustafa'nın resimleri. Açık kapılardan ışık doluyor içeri. Aydınlık, ferahlatıcı...

Tüm anlattıklarını, renklerin tadını çıkararak anlatıyor. Belli ki rengi seviyor. Üslubu kuramsal olarak ileri sürdükleriyle bağdaşır bir şekilde, grafiğe yakın, halk sanatından kaynaklanan bir saf yürekliliğin izlerini taşıyor. Gülsün Karamustafa geniş kitlelere ulaşmak istiyor. Kolaya kaçmadan...

Gülsün Karamustafa'nın «ÜÇ GELİN TÜRKÜSÜ» adlı tablosu

GORKİ YAŞIYOR

Gorki yaşıyor. Sanatıyla, eylemiyle, o insan sevgisiyle dopdolu kocaman yüreğiyle yaşıyor. Yaşıyor ve işçi sınıfı yazarlarına emekçi sınıfların devrimci eylemine yol gösteriyor, ışık tutuyor. Gerçeği, toplumsal çelişkinin gelişimi doğrultusunda bilinciyle, yüreğiyle kavrayıp yüce bir insan sevgisiyle yoğurarak yansıtan büyük Gorki yaşıyor.

Dünya edebiyatında doruk noktaları aşılması güç, zirve sanatçılar vardır. Yaşamlarıyla, eylemleri ve eserleriyle her zaman çağını etkilemiş, kendinden sonraki çağlara ışık tutmuş, yol gösterici olmuşlardır.

Sanata ve edebiyata yeni bakış açıları, yeni perspektifler kazandıran bu tür sanatçılar, kendi ülkelerinin sanatında olduğu gibi dünya sanatına, dünya edebiyatına da yeni olanaklar sunmuşlardır. Çoğu zaman bu etki, sadece sanat edebiyat alanıyla sınırlı kalmaz. Öbür toplumsal bilimlerin de itici gücü olur, gelişmesine katkıda bulunur, onlara ışık tutar. Bu, sanatın öncü görevini belirlediği gibi, beslendiği kaynakları ve etki alanının genişliğini de vurgular.

Bir Cervantes'in büyüklüğü, yüzyıllar boyu etkisini ve değerini kaybetmeyişi, kaçınılmaz çöküşünü yaşayan feodal değer yargılarının başarılı anlatımında aranmalıdır. Tolstoy'un erişilmezliği, «devrim öncesi Rus toplumundaki çeşitli sınıf ve tabakaların ruhsal durumlarını belirleyen son derece karmaşık ve çelişkili tarihsel gelenekleri» edebiyat yoluyla somutlamadaki ustalığının sonucudur.

György Lukacs, «Engels'in Balzac'la ilgili bir düşüncesinin Gorki için de aynen geçerli olduğunu» söyleyerek şöyle diyor: «Geleceğin devrim tarihçileri, sosyalist toplumu kurmak için, devrimin aştığı zorlukları araştıranlar, Gorki'nin yaşamı boyunca yazdıkları için, Engels'in Balzac üstüne söylediklerini yineleyecekler:...... **bunlardan, hem de ekonomik ayrıntılarıyla, bu çağın meslekten tarihçileri, iktisatçıları, istatistikçilerinin hepsinden öğrendiklerimden daha çok şey öğrendim.»**

Bir sanatçıyı böylesine etkin kılan, tarihçilerden, iktisatçılardan daha çok öğretici yapan, kuşkusuz, toplumsal ilişkilerin doğru kavranması, bilimin hammaddesi olan verileri yakalayıp diyalektik gelişimi doğrultusunda sunabilmesidir. Bu durum Gorki'nin eserlerinde bütün karmaşıklığı, bütün canlılığı ve zenginliğiyle kendini gösterir. Bunun yanında Gorki'yi büyüten, devleştiren etkenler O'nun sanat anlayışında ve insanlara bakış açısında aranmalıdır.

Gorki'nin yirminci yüzyıl edebiyatına yeni olanaklar sağlayan «Sosyalist Gerçekçilik»in öncüsü oluşu, çağının yazarlarından birçoğuna yol göstermesinin yanında, Gorki'nin büyüklüğü kendisinin şu sözlerinde iyice açığa çıkmaktadır: «Eğer dünyada büyük ve gerçekten kutsal birşey varsa, bu nefret ettiğim zaman bile yanında olduğum, sürekli gelişen insandır.»

Kızsa da, nefret de etse, «Yol Arkadaşım»da olduğu gibi kandırılsa da yine o insan, Gorki'nin o engin bakış açısı altında yüce bir yaratıktır. Çünkü «insan»dır. Kaldı ki, Gorki'deki bu insan sevgisi, sınıfsal bağlardan kopuk, soyut bir insan anlayışını yüceltmez. Tam tersine Gorki'de insan egemen sınıfların baskısı altında ezilen, ama büyük bir devrimci potansiyel taşıyan, bu potansiyeli, kimi zaman eyleme dönüştüremeyen geniş kitlelerdir.

Gorki, özellikle hikâyelerinde toplumun en alt tabakalarının yaşantısını ele alır. İşsiz-güçsüzler serseriler, bilimsel tanımıyla lumpen proletarya'nın betimlenişi, Ekim Devrimi öncesi Rus toplumunun çürümüşlüğünü ortaya koyar. Fakat bu çürümüşlük içerisinde bile, tek tek de olsa birtakım insani ilişkiler, insanı yücelten değerler yakalamasını bilir, Gorki. Gorki'deki bu engin insan sevgisi bazı hikâyelerinde çok çarpıcı olarak duyurur kendini. Örneğin dilimize «Yaşanmış Hikâyeler» adıyla çevrilen kitabında yer alan «Bir Kere Son Baharda» adlı hikâyesi, bu sevginin enginleştiğini ve sınıfsal temelden kaynaklandığını açıkça göstermektedir.

Küçük bir orospu olan Nataşa'ya karşı duyduğu insancıl sevgiyi ve Nataşa'nın kişiliğini yücelterek, çürümüş toplumsal değer yargılarını eleştirir.

Aynı biçimde «Yol Arkadaşım»daki Şakro, Maksim'i kandırır. Uzun süre Maksim'in sırtından geçinir. Ülkesine gelince de Maksim'i ortada bırakıp kaybolur. Gorki, Şakro'ya kızmaz bile hikâyesinde. Ondan yine sevgiyle sözeder. Çünkü Gorki, Şakro'nun bu davranışının altında yatan temel belirleyicinin bilincindedir. Şakro'nun düşünce biçimi, ahlâksal yapısı, çürüyen, çözülen feodal değer yargılarına göre biçimlenmiştir. Yani tarih sahnesinden çekilmeye yüz tutmuş çürümüş bir sınıfın temsilcisidir Şakro.

Lenin'in Gorki'ye yazdığı bir mektupta da belirttiği gibi, Gorki: «...Rusya'daki işçi hareketine —üstelik yalnız Rusya'dakine de değil— büyük yararlıklarda» bulunmuştur. Ama, Klim Samgin'in Hayatı gibi Sosyalist Gerçekçilik'in temel taşlarından olan romanlarıyla olduğu gibi, yaşantısıyla, geleceğe ışık tutan eylemiyle de, insani sıcaklığın anlatımını çağlar sonrasına ulaştıracak büyük bir ustadır Gorki.

Krupskaya Lenin'i Anlatıyor - 2

İnanılmaz derecede çabuk, çok ve severek yazardı. Bir konferans sırasında, konuşmacının düşünce ve yargılarını not ederdi. Bu notlarda çoğu kez en önemli noktalar yer alır, ihmal ettiği önemli birşey asla olmazdı.

Yazarken, örneğin mektuplarında, özellikle ilgi duyduğu ve onu meşgul eden bir konuya gelince el yazısı daha okunaklı bir hal alırdı. Yazdıkları birbiriyle bağlantılı ve mantık sırasına uygundu. Daha hızlı yazabilmek için kısaltma olarak herhangi bir harf ya da heceyi yazmadığı sık olurdu.

El yazmalarını daima doğrudan temize yazardı. Düzeltmeler azdı. Yazılı ya da sözlü anlatımın herhangi birinde ötekinden daha iyi değildi.

Bana göre hem söz, hem de yazma yeteneği güçlü bir şekilde gelişmişti. Aynı kolaylık ve serbestlikle hem yazıp hem konuşurdu. Sayısal çizelgeleri büyük ölçüde kullanır ve kusursuz olarak kendisi çizerdi.

Hiçbir zaman boyama resim çizmemiştir.

Olağanüstü bir hızla sessizce kendi kendine okurdu. Ne benim ona, ne de onun bana herhangi birşeyi okuduğu olmuştu. Okurken arasıra okuduğu yazıyla ilgili olarak ne düşündüğünü fısıldadığı olurdu.

Uzağı iyi görürdü. Bu konuda çoğu kez annemle bahse girerdi. Gözlerinin ayrım gücü keskindi.

İyi bir göz tahmini vardı. İyi bir nişancıydı ve Gorodki(değnek oyunu)'de kötü sayılmazdı.

Renk ve tonları çik iyi ve doğru bir şekilde ayırd ederdi.

Görsel hafızası mükemmeldi. İnsan yüzlerini, sayfaları ve satırları çok iyi hatırında tutardı. Gördüklerini ve onun ayrıntılarını hafızasında iyi ve uzun süre saklardı.

Bütün ölçülerin üzerinde doğayı severdi. Dağları, ormanı ve güneşin batışını renk karmaşımlarını çok sever ve takdir ederdi.

Kıyafetine pek dikkat etmezdi. Sanırım, kravatının renginin nasıl olduğuna aldırmazdı. Zaten kravat onun için gerekli bir külfetti.

İşittiğini çok iyi anlar, hafızasında çok iyi tutardı. Her zaman tam güvenilir biçimde ve rahatça tekrarlayabilirdi. Sanırım hem görsel, hem de işitsel hafızası hemen hemen eşit derecede gelişmişti.

Söylevlerini hazırlarken ya da çalışırken satırların altını çizer, notlar, alıntılar ve özetler almayı sever, bu yöntemleri çok kullanırdı. Bu notlar çoğu kez kısa ve özlüydü.

Anlatılanları dinlemekten hoşlanırdı. Ciddi, dikkatlice ve severek dinlerdi. Hastalığı sonrasında kendini ziyarete gelen bir grup işçinin anılarında, İlyiç'in kendileriyle konuştuğu yazılıdır. Gerçekte O, sadece onların anlattıklarını dinlemişti.

Müzik dinlemekten çok hoşlanırdı. Ama dinlerken müthiş yorulurdu.

Ciddiyetle dinlerdi. Wagner'i çok severdi. Çoğunlukla ilk bölümden sonra hastalanmış gibi ayrılıp dışarıya çıkardı.

Gürültüden asla hoşlanmazdı. (Kalabalık, canlı bir sokağın insan topluluğunun büyük bir şehrin gürültüsünden söz etmiyorum.) Evde hiçbir gürültü istemezdi.

Müziğe yatkındı. İyi bir müziksel hafızası vardı. Müziği iyi aklında tutar, ama derhal tekrarlayamazdı. En çok kemandan hoşlanırdı. Piyano müziğini de severdi. Operayı baleden daha çok severdi. «Pathetigue» ve «Appassionata» piyano sonatlarını severdi.

Toreo şarkısını severdi. Paris'te iken konsere zevkle giderdi. Ama yaşamımızda bunların pek az yeri vardı.

Tiyatrodan çok hoşlanırdı, üzerinde her zaman büyük bir etki bırakırdı. Yükseğe çıkmaktan asla korku bilmezdi. Dağlarda «en tehlikeli kenarlar»dan giderdi. Hızlı sürmekten hoşlanırdı.

Masaya gelen hemen hemen her şeyi, ırın kırın etmeden yerdi. Bir süre her gün at eti yemiştik. Gençliğinde ve hapiste iken mide-barsak ishaline yakalanmıştı. İshali iyileşerek normal perhize geçince yine sıkça sorardı: «Bunu yiyebilir miyim?» Biber ve hardaldan hoşlanır, çilek yiyemezdi. Ekşimtrak sütü zevkle içerdi.

Oda içinde bahçe çiçeği görmeye dayanamazdı. Ama kır çiçeklerini ve yeşili odada görmekten hoşlanırdı. Bahar kokularını çok severdi. Bir keresinde ona şöyle bir uğraş içinde rastladığımı anımsıyorum: İçine kabaran tomurcuklu dalları koyduğumuz bir bardağa ılık su döküyordu. (Mevsimlerden bahardı).

İyimserdi. Sibirya'da ve Fransa'da iken gerçekten daha çok sinirliydi. Müthiş bir uykusuzluk çekiyordu. Sabah saatleri onun için çok kötüydü. Geç ve kötü uyurdu.

İsviçre'de iken sakin ve tek düze İsviçreli hayatı ona çok iyi gelmişti ama Fransa'da çok düzensiz bir hayat yaşamıştık. (Sibirya ve ülke dışında) geceyarısını aşan konuşma ve tartışmalar. Sibirya'da iken bir keresinde sürgünün sona ermesinden önce, süreyi uzatabilirler diye müthiş bir kaygıya kapılmıştı. Hatta bu nedenle zayıflamış, kilo kaybetmişti. Dalgınlık veya kayıtsız kalma halleri yoktu. Her zaman ona egemen olan hava, toplu ve yoğun dikkatlilikti. Neşeli ve şakacı idi.

Ruhsal durumu sıkça değişmezdi. Aslında ruh halindeki her değişim her zaman bir nedene dayanırdı.

Kendine çok iyi hâkim olabilirdi.

Konuşurken, karşısındaki kişiyi ihtiyatlı olmaya zorlamak durumunda ise soracağı soruyu daima keskin olarak ve kişinin kim olup olmadığına bakmaksızın sorardı.

Her yolculuk öncesinde çok heyecanlanırdı! Düşünceli, suskun, başka konulara ilişkin konuşmalara aldırmazlığını, heyecanlı ve yoğun bir düşünce içinde olduğunu yüzünden anlamak mümkündü. Bir araştırmacı gibi sorunlara titiz bir şekilde yaklaşma isteği onda çok güçlü ve belirgindi.

Her zaman yaşamla doğrudan doğruya organik bir bağ. Muazzam bir yoğun düşünme hali. Özeleştirici bir şekilde kendisini sıkı bir ölçüye vururdu. Ama bu nedenle iç huzurunu altüst etmek ve işkence verici bir kişisel analizde bulunmaktan nefret ederdi.

Heyecanlı olduğu zaman bir başvuru kitabı alır ve saatlerce onu okuyabilirdi. Savaşçı bir doğası vardı.

Avcılık hastası idi. Ördek avında dört elle yerde sürünürdü.

Gereksiz rizikoya -rizikonun hatırı için bile olsa- girmezdi.

Suya atlayan ilk oydu. Ne korku, ne endişe.

Cesur ve yürekli!

Çehov'un Tiyatro daki Yeri

Aslan TAN

Devrim öncesi Rusya'nın sözcüsü ünvanına sahip oan Çehov, ölümünün 76. yılında ölmezliğini sürdürmektedir.

Kırgın günlerin şairi, diye nitelendirilen ünlü yazar, kısa öykücülük alanında bir çığır açmasının yanında aynı zamanda, tiyatro oyunlarıyla da, bu alanda gücünü kanıtlamış güçlü bir yazardır.

Bunun için de, yazının konusu Çehov'un edebiyatımızdaki öykücülük yönü değil, tiyatro yapıtlarının kısaca bir değerlendirmesini yapmak ve etkilendiği bir kaç yazardan söz etmek olacaktır.

Çehov'un oyunlarını yazdığı dönemde, bu alanda uğraş veren Tolstoy ve Gorki gibi dev isimler de bulunuyordu.

Ostrovski'nin oyun tekniğine getirmiş olduğu yeniliklerle, Turgenyef'in buruk üslûbundan, komedya ile tragedya'ya getirmiş olduğu teknik gelişmelerden Çehov da etkilenmiştir. Çehov, tiyatro uğraşında, yalnızca Ostrovski ve Turgenyef'in değil, daha önce yaşamış olan Gogol'un de komedya tekniğinden yararlanmış ve bu alandaki edinimlerini, yeni bir yönelişle 20. yüzyıl tiyatrosunda doruğuna ulaştırmıştır. Böylece yapıtlarında; çevresindeki insanların yaşamlarını bilimsel bir anlayışla yaratmıştır.

Çehov'un altını çizmiş olduğu olaylar, hiç bir zaman kuru bir mantık ve gözlemle yetinmeyip, daima hareketli, her an sankı etrafımızda oluşan olaylar zinciri şeklindedir.

Çehov, çevresindeki çeşitli sorunları doğru olarak saptamış ve bunları yapıtlarında gösterirken de, yorumlayıp yargıda bulunmayı izleyiciye bırakmıştır. Bu alandaki görüşlerini de şu şekilde belirtmiştir. **«Sahne gerçeği gösteren bir sanattır, ama yorumsuz getirilmiş bir gerçek değil»** (Dünya Tiy. Tarihi. s. 508 Ö. Nutku)

Anton Çehov, Lev Tolstoy'la görülüyor.

Çehov'un tiyatro yapıtlarını incelerken, onları ikiye ayırabiliriz:

1. Kısa oyunları:

İlk kısa oyunu, dramatik inceleme dediği, **Dağ Yolunda'dır.** Ancak yaşadığı dönemde, sansürden geçemediği için bu oyunu oynanamamıştır. Daha sonra yazdığı **Kuğunun Şarkısı**'nda ise, küçük bir tiyatronun sahnesinde yapayalnız kalmış, yaşlanan ve pek tutulmayan bir komedi oyuncusunun eski günlerini hatırlamasını ele alır.

Gene, **Ayı** oyunu da izleyiciyi kahkahalarla güldürmeyi amaçlayan önemli komedilerinden biridir. **Teklif** adlı kısa oyununda ise, evlenmek isteyen kız ve erkeğin babalarının, bir toprak parçası için tartışmaya girmelerinden sonra bozulan herşeyin tekrar düzeltilmesi olayını işlemiştir.

Çehov'un bu kısa oyunlarında olaylar hızla gelişir. Kişilerin arasındaki ilişkiler, büyük bir değişiklik geçirir. Gereksiz uzatmalar yoktur. Bu yüzden Çehov'un kısa oyunlarında, tipler en uygun hareket ve söz bütünlüğü içindedirler.

2. Uzun oyunları:

Bu alanda Çehov'un ilk yapıtı **İvanov'dur.** Çehov bu oyunda ülkesine hiçbir yararı olmayan aydınlar çevresinin temsilcisi olan İvanov'un, trajik yönelişini incelemiştir. İvanov tipinde, düş kırıklığına uğramış, ne yapacağını bilmeyen bunalım içinde kıvranan aylak Rus aydını simgelenmiştir.

Devamı s. 7, sü. 1'de

Gerçek

Sahibi : Ali Kar
Sorumlu Müdür: Deniz ÖZYOL

Adres : Başmusahip Sokak Tan Apt. 10/11 Cağaloğlu-İstanbul
Dizgi : Kitle Gazetecilik Matbaacılık A.Ş. Baskı : Hürriyet Ofset Tesisleri

MHP

Baştarafı 1. sayfada

cı» olarak niteledikten sonra .yaptıklarına cüret demek fazladır! Saldırı, mezhep ayrılığı temeli üzerine geliştiriliyor. Sivas'ta öyle. Kahramanmaraş'ta da öyle olmuştu. Sınıf temeli üzerinde geliştirilmesi mümkün olmadığı için bu yolu seçiyorlar.

Faşistlerin ve devlet terörünün muhatabı olan, ne bir «guruptur», ne bir «fraksiyondur», ne de bir «gizli örgüt hücresi»dir. Saldırıya hedef olan ve yokedilmek istenen, bir kentin, bir mahallenin, çoluk çocuk - genç ihtiyar, bütün bir halkıdır. Faşist saldırılar artık çoğunlukla «vur-kaç» biçimini aşmış, bu boyuta ulaşmıştır.

Ve halk kendini savunmaktadır. Görmüştür ki, kolluk kuvvetleri, onun can güvenliğini sağlamak ne kelime, can güvenliğine saldırmaktadır. Dolambaçlı yollardan da değil. Doğrudan MHP'li güruhun arasına girmektedirler, zımmetli silahlarıyla insan öldürmektedirler. Sonra da halkı savunmadan yoksun bırakmak için «geniş çaplı operasyonlara» girişmektedirler. Halk TRT veya TV'den bu «operasyon» sözünü duyunca, «eyvah! kimbilir kaç masum ailenin canı yandı yine» diyerek dehşete kapılıyor.

Faşistler bu dehşetin ve zulmün vurucu güçleridirler. Onların «aldatılmışlığından», «kışkırtılmış zavallılar» olmalarından söz edilemez. Halk onlar hakkındaki hükmünü, bu tanımları silerek vermiştir ve verecektir. Ama, iktidarını bu dehşetin ve vahşetin üzerine oturtmaya çalışan AP vardır, Demirel vardır. İşte hesabı kabarık olan da odur! Asıl «sorumlu» odur. Hakkında halkın hüküm verirken oldukça «ayrıntılı» davranacağı sanık bu iktidardır.

Dehşet uygulamaksızın ayakta kalamıyacağına inanmış bir iktidar, gerçekten de ayakta kalamıyacak noktaya gelmiş iktidardır. Düşmesi mümkündür ve kolaydır. Halkımızın, derlenip toparlanma sürecine giren gücü karşısında umdukları kadar direnemiyeceklerdir.

Halk direnecek, kazanacak ve hesap soracaktır.

İnanmıyanlar, başlarını dönüp Gürbulak sınır kapısından biraz öteye bakabilirler!

SSCB

baştarfı 4. sayfda

yardımı bütünüyle kaldırmasını istemiştir. Halbuki SSCB'nin bu konudaki politikası net ve açıktır: «Afganistan'ın ABD müdahalesine karşı güvencesi» sağlandığında, bu sorun tümüyle çözülmüş olacaktır. Sovyetler Birliği bu yönde somut adımlar da atmış ve Afganistan'daki güçlerini azaltmıştır.

Schmidt ise Moskova'da, öncelikle ABD'nin «uzlaşma» elçisi olarak bulunmaktadır. Ama ayrıca, Batı Avrupa'yı ABD silahlarıyla donatma planının şampiyonlarından biri olarak da oradadır. Bu nedenle ziyareti, ister istemez, «ABD füzeleri» sorununu gündeme getirmiştir. Ama bu konuda güven verici bir çözüm önerisinde de bulunmamıştır. Demek ki, Moskova ziyareti, sanıldığı gibi, NATO içindeki bir çatlağın kendini açığa vurması değil, F. Almanya'nın ABD adına elçiliği olmuştur.

Ama barışa katkı getirmeyen politikaların, dünya barışının kalesinde makbule geçmesi beklenemezdi. Nitekim böyle oldu. F. Almanya, eğer Avrupa'da barışın korunması için, kendine has bir rol oynamaya hevesliyse, Sovyetler Birliği'ne karşı politika'arını, ABD'nin dümen suyundan kurtarmalı ve kendi bağımsız çıkarlarına göre düzenlemelidir. Bu çıkarların zorunlu kılacağı ilk tutum ise, ABD emperyalizminin batı Avrupa'ya yerleştirmeye çalıştığı ateş çemberinin dışında kalmak olacaktır.

Çehov

baştarafı 6. sayfada

Daha sonra gerçekleştirdiği **Martı** oyununun, yazıldığı 1896 yıllarında Rus tiyatrosundaki oyunculuk anlayışının getirdiği abartılı oyunculuk ve klâsik metodlar sergilenmesi, Çehov'un yenilikçi bir anlayışla yazmış olduğu Martı'nın, başarısızlığa uğramasına neden oldu. Ama iki yıl sonra dramatik tiyatronun kurucusu, ünlü tiyatro ustası Stanislavski tarafından yönetilince, büyük bir başarı kazanmıştır. Çehov, bu oyununda Rusya'daki orta sınıfın, yozlaşmasını ve bunalımını gösterir. Bütün toplumsal uğraşlarından elini eteğini çekmiş olan ve can çekişmeye yüz tutmuş olan bir kesimi ele alır. **Vanya Dayı**'da da, insanların birbirleriyle olan ilişkilerinde, yaratmış oldukları bunalımları ele alır ve bunların hazin sonuçlarını gösterir.

İnsan ruhunu derinlemesine açımlayabilen Çehov, daha sonra **Üç Kızkardeş** adlı oyununda, küçük bir ilçede yaşayan ailenin, Moskova'daki yaşama karşı duymuş oldukları özlemleri ve bunun gerçekleşememesi yüzünden bireylerde meydana gelen ruhsal durumları gösterir. Çehov, en son ve en başarılı oyunu **Vişne Bahçesi**'nde Rus toplum yapısının; ekonomik, toplumsal ve kültürel durumunu inceler. Vişne Bahçesi oyununda, hiçbir şey yapmadan yaşayan bir ailenin topraklarını, dedesi ve babası köle olarak yanlarında çalışmış olan, sonradan zenginleşen bir müjiğe kaptırmasını işler. Oyundaki 'vişne bahçesi' simgesi, güzel, ama yaşayanlara artık hiç bir yararı olmayan eski bir dünyayı temsil etmektedir.

Çehov'un oyunları da, öykülerindeki gibi duru ve temiz bir anlatımla yüklüdür.

Çehov, çağdaşı olduğu toplumun geniş sosyal sınıflarının yaşantısını ve ruh halini genelleştirebilmek için, kendine en elverişli araç olarak tiyatroyu seçmiştir. Çünkü diğer uğraşı alanı olan kısa öykücülük, yaratıcılık gücünü ve düşüncelerini belli sınırlar içinde tutma zorunluluğunu getiriyordu.

Bu yüzden Çehov, tiyatronun kendisine sağlamış olduğu geniş bir perspektifle, yaşadığı çağın iğrençliklerini, sömürücülüğünü, çağının aydınlarının ruh yapısını, kendisinden sonra gelen kuşaklara aktarabilmiş usta bir tiyatro yazarıdır.

Patronlar

Baştarafı 1. sayfada

mecbur bırakılmalarını istemekten başka birşey değildir.

Tekelciler Kamu İktisadi Teşebbüslerinin açıklarının fiyat artışlarıyla değil, bu kuruluşların rasyonal bir işletmeciliğe kavuşturulmaları ile kapatılmasını da talep ettiler Bu tekelcilerin KİT ürünlerini kendi üretim alanlarında hammadde olarak kullanmalarından ileri geliyor.

Böylece, kendilerine aktarılacak devlet mallarını daha ucuza elde etme imkânına kavuşmuş olacaklar.

Öte yandan, hükümetin güvenoyu alması, işveren kesimini sevindirdiği ve cüretlendirdiği kadar, uzun vadeli hesaplar içine de itmiştir. Demirelden, «sanayi yatırımlarını» hızlandırmasını talep ediyorlar. Bunun açık adı, kredi kullanımında yeni devlet kolaylıklarının kendilerine sağlanmasıdır.

Türkiye'de işverenler, işçi sınıfına ve halka karşı hiç bu kadar cüretkar olmadılar. Böyle açıktan açığa «devletin kendilerine teslim olmasını» istiyemediler.

Güven oyu almalarından sonra, her yaptıklarının meşru kabul edildiğini ve onaylandığını sanıyorlar.

Yanıldıkları önemli noktalardan biri de budur.

Yanıldıklarını, grev gömleklerini çıkarmaya ve işverenlere teslim olmaya pek de niyetli görünmeyen işçilerden, sayıları yüz bine yaklaşan grevcilerden görebilirler.

Davetleri kabulümüzdür!

«Erbakan Başbakan!» ...

Baştarafı 1. sayfada

bir partinin dışardan destekle azınlık hükümeti kurması başka, milletvekili sayısı 25'i geçmeyen bir partininki bambaşkadır. Hele o parti, MSP gibi nevi şahsına münhasır, eni konu netameli bir parti ise... Teorik haklılıklar, siyasî gerçeklikleri yok saymayı haklı çıkaramaz. Böyle olunca da Erbakan'ın başbakanlık pazarlığı uğruna Demirel'i yeniden başbakan yapmadaki sorumluluk payı ortadadır. Yabana atılamıyacak kadar da büyüktür.

Demirel iktidarı konusunda Erbakan kadar ağır eleştiri ve suçlamaları dile getirmiş bir siyasetçi, kendi gücünün sınırlarını da hesaba katarak, böyle bir iktidarın götürülüp yerine varolan koşullarda mümkün olabilecek en geçerli siyasi kadronun başa geçmesine çalışmalıydı.

Millî Selâmet Partisi ve lideri bundan yan çizmişlerdir. İşin özü budur. Halka ve «millî görüş»e muzır olduğunu ilân edip durdukları bir ekibin mazarratı sürdürmek üzere başta kalmasına yardımcı olmuşlardır.

Böyle yapmasalardı «bunalıma neden olacakları» gerekçesi safsatadır. Ve sürekli şikâyet ettikleri «Batı kulüp» zihniyetine teslim olmaktır. Görev, «Bunalım çıkar» tehditlerine pabuç bırakmamak, çıkabilecek bunalımları göğüslemek için gerekli siyasetleri belirleyip hayata geçirmekken, böyle yapmayıp da olmayacak duaya amin dercesine bir yol izlemek gerçekte görevden kaçmaktır. MSP bunu yapmıştır.

Nedeni de ortadadır. Nasıl ve niçin sekiz ay önce dışardan destek vererek Demirel ve ekibinin —azınlıkta olmalarına rağmen— başa geçmesine imkân sağlamışlarsa, şimdi de öyle ve aynı nedenle, başta kalmalarını sağlamışlardır.

Sömürücü çıkarlarla halkın çıkar arasındaki kavgada zaman zaman cesaretle de olsa halktan yana lâflar edip edip de her kritik anda sömürücülerden yana iş görmek «zorunda kalması» ya da «bırakılması» bu partinin gerici burjuva yapısının ve çelişkili kimliğinin gereği ve doğal sonucudur. Taa 1973 seçiminden-beri kimi zaman kimi kerelerde MSP'e bağlanan kimi umutların herdaim hüsrana uğraması boşuna mıdır?

ÜSS artık

Baştarafı 1. sayfada

kez daha gösterdi.

Üniversitelerarası Kurul başkanlığına seçilen Bursa Üniversitesi Rektörü Nihat Balkır Kurulun «önümüzdeki yıl üniversite sınavlarının iki kademeli olarak yapılmasını kararlaştırdığını, Birinci kademede, imtihana girecekleri üçte ikisinin eleneceğini, diğer üçte birinin ikinci bir sınava sokulacağını, ikinci sınavda başarılı olanların yüksek öğrenim kurumlarına alınacağını, ayrıca imtihana giriş ücreti olan 500 liranın 1200 liraya çıkarılacağını» açıkladı. Açıklamasında ayrıca, «Bu yıl üniversitelere alınacak öğrenci kapasitesinin artışı konusunda kesin bir karar alınamadığını» da belirtti.

Eleyici eğitim sistemini katmerli yeni biçimlere kavuşturmak ve bunu açıkça ilan etmekten de perva duyulmuyor. 1980 sınavları öncesi Üniversiteler arası Kurul Başkanı üniversite adaylarına «Üniversiteye girme saplantısından kurtulmaları!» gerektiğini açıklayarak bu durumu kabul etmelerini istemişti.

Ü.A. Kurul bu «yeni» uygulamadan ne bekliyor? Birincisi uygulama öz olarak yeni değildir. Yeni olan, elemenin biçimidir. Yeni biçimden şu «yarar» bekleniyor olmalı. Bir kere bu uygulama üniversite adaylarının kazanma «şans»ları konusunda bir değişiklik getirmeyecektir. Elenenler yine aynı olacaktır. O halde amaçlanan şu olsa gerektir:

Üniversite adaylarını yükseköğrenim yapma «saplantı»sından «kurtaracak» bir caydırıcılık gereklidir. Orta öğrenim kurumları arasındaki eğitim düzeyi farklılıkları, ekonomik olanaksızlıklar nedeniyle ÜSS yarışına daha baştan dezavantajlı katılan adayların solukları kademeli sistemi sonuna kadar sürdürmeye yetmiyecektir. Sınav giriş ücretinin iki mislinden fazla arttırılması, ikinci sınava tekrar tekrar para ödenmesinin gerekliliği, iki ayrı sınav için iki defa uzak kentlere yolculuk masrafı, hazırlık kurslarına katılma ihtiyacı bütün bunlar bircaydırıcılık unsuru olabilecektir. Adayların büyük çoğunluğu için üniversiteye girebilme umudu kaf dağının ardına atılmış olacaktır.

Özetle Üniversitelerarası kurul yüksek öğrenimde okuma «saplantısı»nın önüne geçmek için öğrencileri ÜSS yarışına girmekten caydırmayı hesaplamaktadır. Bunda başarılı olması ihtimali düşünülebilir. Kaldı ki başarılı olamasa da, artık neredeyse başlıbaşına bir iş kolu haline gelen ÜSS aldatmacası, bir yüksek öğrenim kurumundan diploma almak için, her şeye rağmen bu sınavlara katılan yüzbinlerce emekçi gençliğin umudunu, kârlı bir yatırım alanı olarak değerlendirmiş olacaktır. Yarım milyon genç yaklaşık 600 milyon lira birinci sınavda, birinci barajı aşan yüzbinden fazla genç yine milyonlarca lirayı Kurul'un hizmetine sunacaktır. Zorlaşan yarış koşulları, hazırlık kursu adındaki eğitim ticarethanelerine de yeni cazip kâr kapıları açacaktır.

Silahlanmaya, eğitimden misli misli bütçe ayıran, gençliğin özlem ve taleplerine kulak asmayan bir düzende, gelecek adına işsizlikten, yoksulluk ve baskıdan başka bir şey vermeyen bir düzende, düzenin sözcüleri dedikleri yaptırıyor gibi görünebilir. Ancak bunların ektiği umutsuzluk tohumlarından, yeni bir yaşamın, özgür, barış içinde mutlu bir dünyanın filizleri yeşermektedir. Kendilerine oy verme hakkı dahi tanımaktan korktukları gençlik, kendi gelecekleri hakkında söz ve karar verme hakkını söke söke alacaktır. Korktukları geleceğin mimarı işçi sınıfının yanında, ön safta, hem demokratik haklarını, hem de sömürüsüz, özgür bir geleceği kazanmasını bilecektir

WDR

baştarafı3. sayfada

yaşamanın şartları araştırılıp yerine getirilmesine çalışılmalıdır. Bu yapıldığı takdirde, yani bütün bizim insanlarımız, başka yabancı işçiler ve bütün F. Almanya'da çalışanlar, bunların örgütleri, kuruluşları, kişileri, partileri ilk başta olmak üzere, buna dikkat ettikleri ölçüde daha barışçı bir dünyanın ön şartları yaratılacaktır kanısındayım.

KTÜ

baştarfı 4. sayfda

duklarını bildirirken, üniversite güvenlik görevlisi yüzbaşı Teoman Saraç, «işgal amacı güdenlere karşı en etkili yollardan birinin, öğrencilerin yılgınlığa düşmemeleri, okula gelenlerin sayılarının azalmamaları olduğunu» söylemiş, «kendi güvenlik önlemlerinin böylelikle anlam kazanacağını» belirtmiştir.

Hükümeti Ecevit'in

Baştarafı 1. sayfada

dırıların hazırlığını sürdürüyor.

Gensorunun ardından ortaya çıkan tablo budur. Bu tablonun mimarı, tekellerdir, gericilerdir. Ama bu tabloya karşı muhalefet, CHP değildir.

Dahası CHP, bu tabloya ortak olmak, onun içinde yer almak istemektedir. AP'ye karşı yürütülen muhalefet, işte bu sonuç içindir. AP ile ortak olabilmek için AP hükümetini düşürmek!..

CHP, gericilikle uzlaşmakla, ona teslim olmakla da kalmıyor. Demokrasi güçlerine, emekçi halkımıza karşı hasmane tutumlarını dana da geliştiriyor. Faşizm işbirlikçilerini ortaklığa çağırırken ,olası bir CHP iktidarının yapacaklarını da açığa vuruyor. Eski tas, eski hamam!..

Demirel iktidarı parlamentoda «iflas etmemiş» bir görüntü yaratabilir. Halk muhalefetinin orda ağırlığı bulunmadığı için böyledir. CHP halk muhalefeti olmadığı için böyledir.

Demirel iktidarı halkın gözünde, kurulduğu günden bitmiştir. Sekiz aylık zulmü ve soygunu yüzünden bitmiştir.

Bu bakımdan, gerici AP iktidarından kurtulmanın yolu da bellidir. Bu iktidarı demokratik kitle hareketleri düşürebilir. Bu iktidarı, halkın örgütlü muhalefeti alaşağı edebilir. Halkın çoğalan ihtiyaçları, halkın can güvenliğine, insan haklarına, demokrasiye, işe ve ekmeğe olan ihtiyaçları bu iktidarın sonunu getirebilir.

İktidardan kurtulmak istiyenler, faşizme karşı demokrasiden, baskılara karşı özgürlükten, işkencelere karşı insan haklarından, açlığa karşı insanca yaşamaktan yana olanlardır. Bu nedenle çıkış yolumuz, bütün bu güçlerin birliğinden, beraberliğinden, ortak ve örgütlü mücadelesinden geçmektedir.

CHP halkımızın gözünde iyice açığa çıkmıştır. Onu yeniden «umut» haline getirmeye hiç bir politik canbazın gücü yetmez. Gerçek umut olan halkın örgütlü muhalefet güçleri sahnededirler. Bundan sonra umut onlarda, onların birliğini sağlamaya çalışanlardadır.

Kaçmaz:

baştarafı3. sayfada

sonucu. Zaten Türkiye'de de seçimler yığınların cazibe merkezi olmak özelliğini hâlâ koruyor. Onun için de biz sosyalistler, içinde bulunduğumuz dönemde politik çalışma alanlarından biri olan seçimleri gereğince değerlendirmekle yükümlüyüz.

Biliyorsunuz, tüm burjuva partilerinin sözcüleri yurtdışındaki seçmenlerin oy kullanma hakkının sağlanması konusunda yıllardır bitmez tükenmez vaadlerde bulunurlar. Ama sıra, iş yapmaya geldi miydi kıllarını kıpırdatmazlar. Oysa parlamento tümüyle onların tekelindedir. Ne ki bu konuyu gündeme bile getirmezler!

O halde ne yapmalı?

Bir hakkı en iyi savunacak, o hakka sahip çıkacak olanlar, bizzat o hakkın sahipleridirler. «Sahipleridirler» diyorum, çünkü oy verme hakkı bir yurttaş olarak sizlerin kazanılmış hakkınızdır. Ama sizi yurtdışına göçmeye zorlayanlar, aynı zamanda bu kazanılmış hakkınızı da gasbetmektedirler. O halde vakit yitirmeden oy kullanma hakkınızı geri almak uğruna mücadele etmek başlıca görevlerinizden birisi olmalıdır. Siz burada bu konuda sessiz kaldıkça, ya da istemekle yetinip ciddi çalışma yapmadıkça bu konu daha uzun yıllar askıda kalabilir.

Bu konuda neler yapabilirsiniz? Bunların ayrıntılarına girecek değilim. Ama en basitinden yığınsal bir dilekçe kampanyası bile ses çıkartacak bir eylem olabilir. Yanı sıra çok daha etkili yığın çalışmaları, hatta Türkiye'deki yakınlarınıza kadar uzanan çalışmalar düzenlenebilir.

Bir başka konu Türkiye'de çekmekte olduğumuz mali sıkıntıya getireceğiniz, kolaylıkla gösterebileceğiniz mali katkılardır. Yıllardır sola seslenen, sosyalistlerin çıkaracağı bir günlük gazete gündemimizdedir. Bu konuda en büyük handikap finansman meselesidir. Sizler bu konuya el attığınız, yani gazetenin finansmanı için yaratılması gereken fonlarla ilgili bir kampanya başlattığınız takdirde nasıl büyük bir imkân yaratıldığı görülecektir. Ve böylece bizler, sosyalistler Türkiye'de günlük bir gazeteyi beraberce çıkarma içinde büyük bir teşvik, büyük bir moral ve en önemlisi maddi imkân kazanmış olacağız».

Kaçmaz konuşmasını, yurtdışındaki işçilerin Türkiye siyasetine duydukları ilgiyi somut çalışmalarla hayata geçirmeleri gereğini bir kez daha vurgulayarak bitirmiştir.

Demokrasi

Baştarafı 1. sayfada

çilerin üzerindeki sömürü ve baskılarını daha da yoğunlaştırmak amacıyla toplu sözleşme görüşmelerini uyuşmazlıkla sonuçlandırması üzerine metalurji tekstil ve cam işkollarında başlayan grevler işçilerin bilinçli, kararlı ve fedakâr mücadelesiyle sürüyor.

İktidara geldiği günden bu yana işçi sınıfına ve emekçi halk güçlerine düşmanlığını en açık bir biçimde ilan eden Demirel, tekelci burjuvazinin bütün buyruklarını aynen yerine getirmekte, İMF'nin hazırladığı ekonomik önlemleri uygulamaktadır. Tekelci burjuvazi, Türkiye'deki ekonomik ve sosyal bunalımın bütün yükünü işçi sınıfına, emekçilerin sırtına yüklemekte kararlıdır. Faşist milliyetçi hareketin gizli açık örgütlerini de seferber eden burjuvazi, demokrasi güçlerinin mücadelesini kanla, terörle bastırmak için kendi resmi güçlerini de açıktan ve pervasızca hücuma geçirmiştir.

Bütün bu kötü ve ağır koşullara karşın işçi sınıfımız, onbinlerce yiğit evladını kadın-erkek grev alanlarına sevketmiştir. Bugün onbinlerce işçi kardeşimiz mücadelenin en sıcak noktalarında tekelci burjuvazinin saldırılarına karşı grev silahı ile direnmektedir. Metalurji, tekstil ve cam patronları ve onların üst örgütleri, bu grevleri dağıtmak, çökertmek için akla hayale gelmedik yalanlara ve oyunlara başvurmaktadır. Burjuvazinin emrindeki boyalı basın bu yalan haberleri basmak ve yaymak için elinden gelen çabayı harcamaktadır. «Tarafsız»lığını tümüyle yitiren TRT iktidarın ve parababalarının borazanı olarak ötmekte, grevci işçileri emekçi halk güçlerinden tecrit etmek için hayasızca yayınlar yapmaktadır.

Baştan da dediğimiz gibi, işçi sınıfımızın başarısı demokrasi güçlerinin başarısı olacaktır. Bütün demokrasi güçleri gittikçe yoğunlaşan ve şiddetlenen bu grevleri bu anlayışla ele almak zorundadırlar. Burjuvazi nasıl bütün güçlerini bu grevleri çökertmek için seferber ettiyse aynı şekilde demokrasi güçleri de bütün ilanaklarını sonuna kadar kullanmak ve tekelci burjuvazinin grev alanlarına yönelik saldırılarını püskürtmek zorundadırlar.

Onbinlerce işçi kardeşimiz grev alanlarında büyük bir fedakârlıkla direnmektedirler. Onlar burjuvazinin saldırısının neleri hedeflediğini bilmektedirler ve patronlara teslim olmamaya kararlıdırlar. Bugüne kadar süren grevler işçilerin kararlılığının en büyük kanıtıdır. Metalurji, tekstil, cam işçileri ve yarın grev alanlarına çıkacak diğer işçiler, işçi sınıfının onuruna yakışır bir biçimde ve sömürüsüz, baskısız bir dünyaya giden yolun kendi siyasi iktidarlarından geçtiğine olan inançları ile yiğitçe mücadele vermektedirler, vereceklerdir. Demokrasi güçlerine düşen görev, işçilerin grev alanlarında süren şanlı mücadelelerine bütün güçleriyle destek olmak, demokrasi düşmanlarının yalanlarını, oyunlarını ve saldırılarını boşa çıkartmaktır.

Kazanan işçi sınıfımız ve emekçi halk güçlerimiz olacaktır.

Gerçek Durum

CHP'nin «muhalefet» hattı, kitlelerde güven uyandırmak bir yana, CHP'nin dinamik tabanının ve parlamento içindeki kimi sağlıklı unsurlarının tepkisini çekmektedir. Bütün bu nitelikleriyle CHP'nin bir «sosyal muhalefet partisi» olmadığı, ısrar ettiği görüşleri bakımından da, olamıyacağı anlaşılmıştır. Dolayısıyla, tekellerin ve siyasî gericiliğin, halk düşmanlığında oldukça kararlı ve başarılı iktidarını devirmek, CHP'nin işi olmayacaktır.

Ya kimin işi olacaktır?

Halk düşmanı ve faşizm işbirlikçisi iktidarı, ancak ve ancak demokratik kitle hareketleri alaşağı edilebilir ve halk yığınlarının özlemlerine uygun düşen çözümlerin yolunu açabilir. Bu da, emekçi sınıf güçlerimizin ortak demokratik hareketini örgütlemeyi ve işe koşmayı zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, başta bilimsel sosyalistler olmak üzere, işçi ve emekçi örgütlerinin, toplumsal etkinliği olan bütün demokratik güçlerin ve unsurların, içinde yer ve görev alacakları bir «demokratik blok», sosyal muhalefetin acil ihtiyacıdır. Demokrasi güçlerinin böylesi bir ortak örgütlü hareketi, parlamento içinde de yankı yaratacak, oradaki sağlıklı güçlerin bu sosyal cazibe etrafında toparlanıp mücadelemize güç katmalarını mümkün kılacaktır.

O halde çözüm, kimi «akleevvellerin» yaptığı gibi, «sahte umut» imajını bir kere daha diriltmek değildir. Kaldı ki o da, «muhalefetini» gensoru düzeyine yükseltmiş olmakla birlikte (!) dirilmeye niyetli gözükmemektedir. Ama, halk hareketimizin tekerine çomak sokmak, kendi solundaki güçlere karşı tekellerin ve siyasî gericiliğin yanında yer almak niyetini asla gizleme gereği duymamaktadır. DİSK Kongresine mesaj diye gönderdiği anti-komünizm kasidesi ve Üstündağ komutasındaki manga ile denediği çıkartma, CHP yönetiminin, işçi ve emekçi sınıf hareketimizin örgütlü güçleri üzerine olan gerici hesaplarını, bir kere daha açığa çıkartmıştır.

Görünen odur ki, ortak demokrasi hareketi ilk adımda, CHP yönetiminin gizli-açık düşmanlığına ve engelleme çabalarına rağmen yaratılmak zorundadır. Kuşkusuz, yaratılacaktır da!..

Rezil politika ve uyanık tüccar!

İktidarın dışişleri bakanı, «İran'a karşı ABD'nin dümen suyunda bir politika gütmediklerini» söylüyor.

Böyle olsa, doğru bir politika izleniyor demektir. Ama öyle değil. «Şahsiyetli»si yerine «rezili» tercih edilmiş...

Türkiye Odalar Birliği, il sanayi odalarına gönderdiği 21.4.1980 tarih ve 41/B-23075 sayılı yazısında şöyle buyuruyor:

«Dışişleri Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı yetkilileri ile Odalar Birliğince yapılan görüşmelerde, ayrıca İran'a şimdilik satış heyetlerinin gönderilmemesi, Türkiye - Amerika Birleşik Devletleri iyi münasebetlerine gölge düşürmesi ihtimali açısından tavsiye olunmuş bulunmaktadır.»

İşte haysiyetli politika! Meclis kürsüsünde, «hayır, biz İran'la tarihî olarak dostuz, Amerika'nın yaptığına katılmayız!» diye konuşacaksın. Sonra da işadamlarını çağırıp, «Türkiye - Amerika iyi münasebetlerine gölge düşürme ihtimalinden» bahisle İran'a karşı düşmanlığını tezgâhlamaya devam edeceksin...

Politika rezilleşebilir. Politikada ikiyüzlülük yapabilirsin. Ama tüccar «uyanık»tır» ve senin tertiplerini şöyle karşılar:

«Ancak, İran'ın büyük ithalât potansiyelinden şu sırada yararlanma imkânlarının da kaçırılmaması gereği karşısında...» diyerek!

Ve üyesi olan işadamlarına, «uyanıklılığı elden bırakmayınız» diye öğüt vererek.

İktidarın dış politikasından bir örnek. İran'a karşı tutumundan bir örnek. Ve Şark kurnazlığından bir örnek!

Hiç bir burjuva iktidarın, bu kadar «döküldüğünü» ve «dağıttığını» hatırlamıyoruz!

2.6.1980 (50-00) 694

Sayın Üyemiz,

Türkiye Odalar Birliği'nden aldığımız, 21.4.1980 tarih ve 41/B-23075 sayılı yazıda·

«İran'a yapılacak ihracat ile ilgili Mart ayı içinde üç kişilik bir heyetin İran'a giderek satış sözleşmeleri yapmaya gayret edecekleri,

Bilâhare, bu heyetin 15-20 kişiden müteşekkil daha büyük bir satış heyetine dönüştürülmesi üzerinde durulmuş ancak İran'daki siyasî olaylar, İran'ın Amerika Birleşik Devletleri ile olan ekonomik ve politik ilişkilerin bozulması nedenile, şimdilik böyle bir büyük heyetin gönderilmesinin mahzurlu olacağı mütalâa edilerek, bundan vazgeçilmiş, bidayette teşkil edilmiş olan 3 kişilik heyetin de seyahatı ertelenmiş bulunmaktadır.

Dışişleri Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı yetkilileri ile Odalar Birliğince yapılan görüşmelerde, ayrıca İran'a şimdilik satış heyetlerinin gönderilmemesi, Türkiye - Amerika Birleşik Devletleri iyi münasebetlerine gölge düşürmesi ihtimali açısından tavsiye olunmuş bulunmaktadır.

Ancak, İran'ın büyük ithalât potansiyelinden şu sırada yararlanma imkânlarının da kaçırılmaması gerçeği karşısında, «İran'ın kısa vadedeki acil ihtiyaçları ile uzun vadede ülkemizden ithal edebileceği mallara ait liste» ilişikte olup, bu listenin ışığı altında firmaların bizzat kendilerinin İran'a giderek ürünlerinin ihraç imkânlarının araştırmalarının, bu önemli ithalâtçı ülke ile iş münasebetlerinin tesisi ve idamesi bakımından fevkalâde önem taşımakta olduğu bildirilmektedir.

Bilgilerinize rica ederiz.
Saygılarımızla.

KAYSERİ SANAYİ ODASI

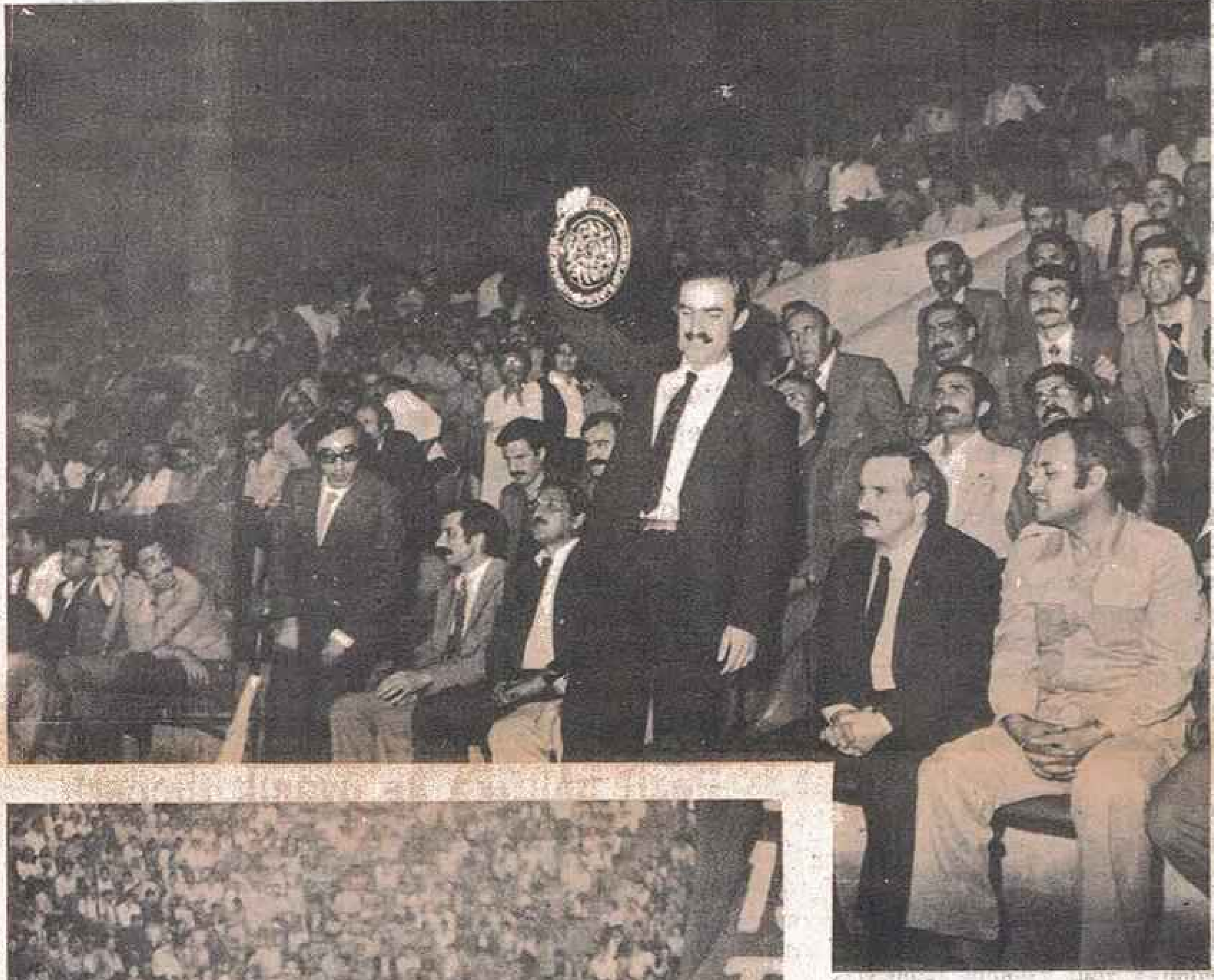
Mehmet DURAK
Genel Sekreter Vk.

Her 15-16 Haziran'da daha güçlüyüz!

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ'NİN ALTINCI, 15-16 HAZİRAN DEMOKRATİK İŞÇİ HAREKETİNİN ONUNCU YILDÖNÜMÜ TOPLANTISINDAN FOTOĞRAFLAR

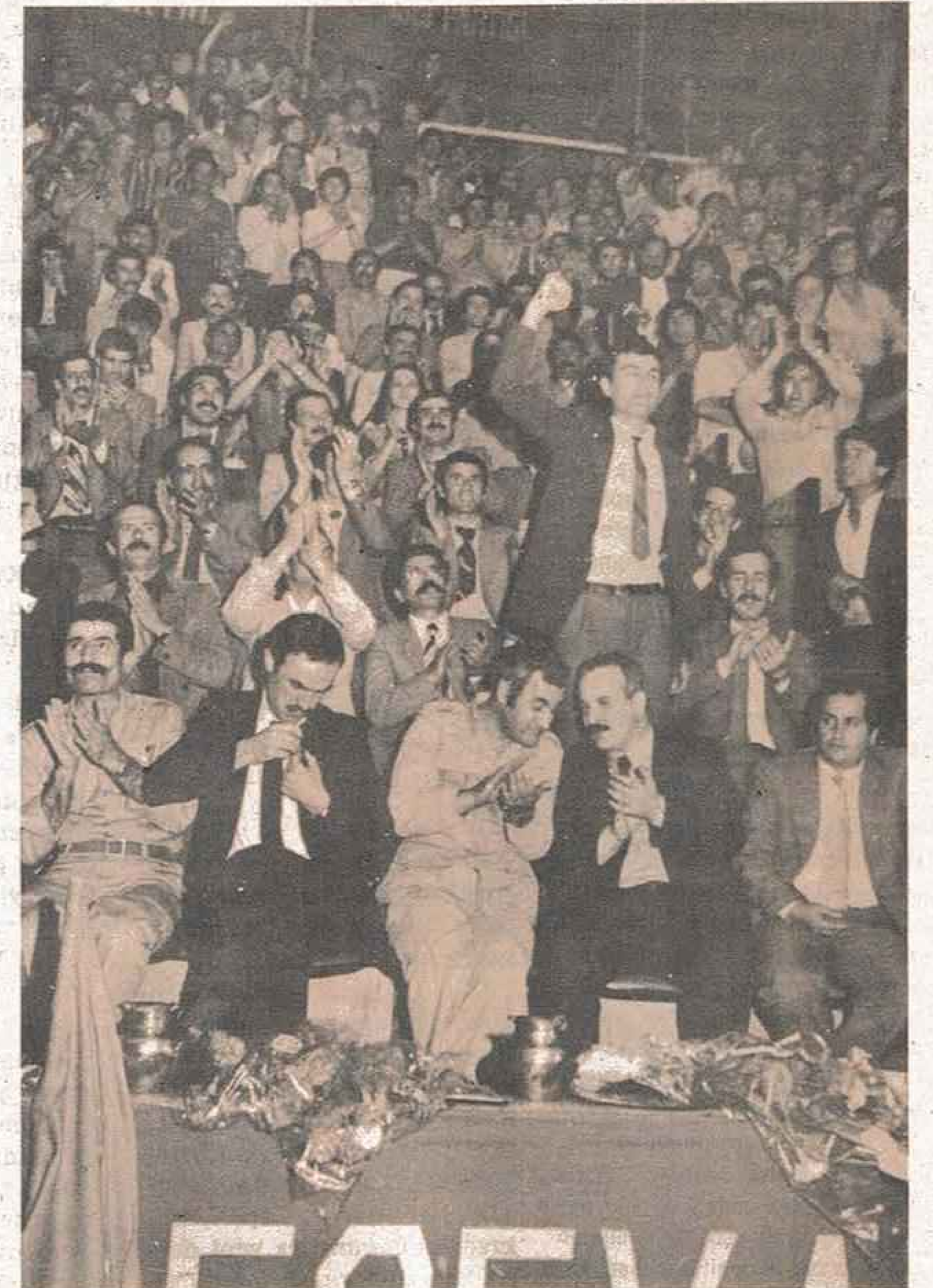

Şandır Verilen Söz

Seyyir NEZİR

Verilen söz menzilde!
Dar günlerin ıssız koyakları
Alanların panzer kayalıkları geçildi
Bir bir biçerek toprağında ayrıkları
Attığı her tohum yürüdü karanfile
Vurdu ayak izlerini verilen söz menzile .

Verilen söz
Tek bir harfi düşmeden
Isıdı gitti kavganın keskin yüzünde
Bir an bile şavkını sektirmeden
Umudun ana rengini
Mühürledi verilen söz menzile.

Verilen söz menzilde!
Tek ses var göğüs oluklarından akan
Acıysa acı, çileyse çile
Her neyle ve nasılsa zafer
Kolunda pazu, dizine derman
Şandır verilen söz menzile.

Merhaba
Ekmeğin rahmeti, hasretlisi büyük hüner
Merhaba
Günde on kez kanayan soluk yüzler
Günü bütün halkının göğsünde çarpan yürek,
merhaba
Merhaba zindanlara taşan gönüllü sefer
Kondular, tarlalar, direncin pusulası fabrikalar
merhaba
Merhaba kan-ter içinde yükselen hayat
Cümleten merhaba!

Verilen söz menzilde!
Verilen söz granit harflerle
Yakasına and olan milyonlarca karanfile
Verilen söz ilerliyor kıldan ince dehlizlerde
Menzilden menzile, en uzun menzile!